

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS "ATEITIS"

Su mėnesiniu priedu išeina Pė-
nyčiomis, leidžia Ateities
Bendrovė.

Prenumerata metams:

Suvenytose Valstijose ... \$2.00
Kitose viešpatystėse ... \$2.50

Prenumerata pusei metų:

Suvenytose Valstijose ... \$1.00
Kitose viešpatystėse ... \$1.25

Apvaisinimų kainų klauskite
laišku. Su visokiais reikalais
kreipiantis adresuokite:

ATEITIS PUB. CO.

366 Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

LITHUANIAN WEEKLY "ATEITIS"

With monthly Supplement, pub-
lished Fridays by Ateitis Pub-
lishing Co., at South Boston.

Yearly Subscription:

In the United States ... \$2.00
Six months ... \$1.00
To Foreign Countries ... \$2.50

THE BEST ADVERTISING MEDIUM.

Advertising rates on application.
All communications should be
addressed:

ATEITIS PUB. CO.

366 Broadway, So. Boston, Mass.

No. 113

Telephone:
So. Boston 21087.

South Boston, Mass., Gruodžio (December) 8 d. 1916 m.

Telephone:
So. Boston 21087.

Metai III.

Karės žinios.

BALKANUOSE.

Bulgaro-vokiečiai pusiau
apsupę Bucharestą. Prie
Rumunijos sostinės taip arti
vokiečiai su bulgarais pri-
ėjo, kad jau iš didžiųjų ka-
nuolių pasiekia patį miestą.

Vokiečiai laimėjo didelį
mušį prie upės Argeshu.
Čia jie paėmė 8000 rumunų
nelaisvėn, apie 30 kanuolių
ir daug kitokios medžiagos.
Rumunai pametę viską lei-
dosi bėgti.

Rusai pribuvo pagalbon.
Kuomet rumunai buvo kri-
tiškiausiam padėjime ir
bulgaro-vokiečiai rengėsi
galutinai pulstis ant Bucha-
resto, rumunams pagalbon
pribuvo daug rusų. Bul-
garo vokiečiai buvo atmušti
ir turėjo net skubiai trauk-
tis atgal, palikdami daug
karės medžiagos.
I žiemius nuo Bucharesto
rumunai taipgi susilaukė
rusų pagalbos.

Kad šita rusų pagalba pa-
ti savaime galutinai sulauky-
tų vokiečius — mažai kas
tiki. Bet tikimasi, kad da-
bar sustiprinti rumunai ga-
lės laikytis tol, kol rusai ne-
užduos vokiečiams didesnio
smugio Transilvanijoje ir
neperkirs gelkelio, kuriuo
priduodama bulgaro-vokie-
čiams mastos ir amunicija.
Mat, rusai Karpatų kalnuo-
se ir Transilvanijoje pradėjo
didelį ofensyvą ir lig šiol
jiems sekėsi.

Už Dunojaus rusai atstu-
me bulgaro-vokiečius dar
labiau ir atsiėmė dalį Černa-
vodos tilto.

Serbai paėmė Shaviną.
Prie Černa upės ties Mona-
styr Serbai laimėjo svarbų
mušį ir atėmė iš bulgarų la-
bai stiprias vietas apie Sha-
viną su pačiu miesteliu.
Bulgarai čia liko sumušti ir
traukiasi atgal.

RUSŲ FRONTE.

Rusai laimėjo Karpatuo-
se. Rusai, pagaliau, pradė-
jo didelį ofensyvą beveik vi-
soms frontė. Buvę didesnių
atakų Lietuvoj ties Dirsve-
ta, taipgi ties Vilnium, bet
čia vokiečiai rusų atakas at-
mušė. Vienok Karpatuose

ir Transilvanijoje rusams pa-
sisekė užimti keletą svarbių
augstūmų. Jeigu rusai čia
perlaužtų austrų laikomas
eilės, tai vokiečių kariuome-
nė Rumunijoj atsidurtų di-
deliame pavojui ir bent iš
žiemiu nuo Bucharesto gali
buti priversta trauktis at-
gal.

FRANCUZŲ IR ITALŲ
FRONTUOSE, TAIPGI UŽ
KAUKAZYJ praeitą savai-
tę nieko svarbaus neatsiti-
ko.

Užsieniuose.

GREKIJOJ.

Mušis tarp talkininkų ir
Grekijos kareivių. Grekijos
sostinėj Athenuose ištiko
tikra karė tarp talkininkų
ir Grekijos karaliaus karei-
vių. Iš abiejų pusių buvo
užmuštų ir sužeistų. Šau-
doma buvo iš šautuvų, ka-
nuolių ir kulkosvaizdžių.
Mušis ištiko delto, kad
Grekijos karaliaus valdžia
atsisakė išpildyti talkininkų
generolo reikalavimą ir pa-
vesti jiems ginklus, ypač ka-
nuoles. Kuomet talkininkų
kareiviai ėjo artyn prie ar-
senalų, tai grekai ėmė šau-
dyti.

Tuo tarpu susitaikė. Iši-
kišus Ispanijos ir Sveicari-
jos ambasadoriams, mušiai
buvo pertraukti ir Grekijos
karaliaus valdžia atidavė
dalį ginklų talkininkams, o
talkininkų kariuomenė pasi-
traukė į šalį. Bet diplomati-
nė kova dar eina. Talkinin-
kai pareikalavo atlyginimo
ir kaipo bausmę — uždrau-
dė į Grekiją ką nors įvežti.

Sako, karalius einąs prieš
talkininkus. Kas ištikrųjų
Grekijoje darosi, tikrai nieko
nežinia. Grekų karaliaus
valdžia skelbia, kad talki-
ninkai, butent Francija su
Anglija, kėsinais ant Greki-
jos nepriklausomybės ir
nori ją pavergti. Tuo tarpu
talkininkai aiškina, kad
Grekijos karalius yra suo-
kalbyje su vokiečiais ir ren-
giais talkininkų armiją už-
pulti iš užpakalio, kuomet
vokiečiai su bulgarais eis iš
priešakio.

Venizelos valdžia remia
talkininkus ir kaltina kara-
lių. Mušyje su talkininkais

Photo by American Press Association

Ši mergina orlaiviu iš Chicago atlėkė į New Yor-
ką. Ją sveikina New Yorkogubernatorius.

prieš karaliaus kareivius
dalyvavo ir venizelosistai.
Iš savo pusės karaliaus val-
džia venizelosistų ėmė la-
bai persekioti.
Žodžiu, Grekijoje dabar
tikra suirutė.

RUSIJOJ.

Caro valdžia laikosi. Vis
labiau aiškėja, kad atsta-
tymas Stürmerio ir jo vie-
ton paskyrimas Trepovo bu-
vo tik gudrus rusų caro val-
džios manevras, berods —
tuo tarpu traukiamasis atgal
prieš visuomenės valią.
Nežiurint visuotino reikala-
vimo — visi ministrai pa-
likta tie patys, išskiriant
žemdirbiystės ministerį gr.
Bobrinskį, kuris taipgi at-
statytas. Bet kad caro val-
džia pasiryžusi laikytis ligi
paskutiniųjų, tai aišku iš to,
kad vieton atstatytų minis-
terijų neskiriama naujų, o
reikalai pavesta atlikti jų
buvusiems pagalbininkams.

Trepovo kalba. Trepo-
vas, atidarydamas Dumą
pasakė ilgą kalbą. Svar-
biausia tos kalbos mintis —
kad karė turi būti tęsiama
„ligi pergalės“. Bet taip
kalbėjo ir Stürmeris. Tre-
povas tik tiek naujo pasakė,
kad jis labai pritariais žė-
metųjų ir miestų sąjungų
veikimui, kuomet Stürme-
ris tas organizacijas perse-

kiojo. Beje, žadėjo Lenkijai
duoti autonomiją.

Konstantinopolis „atidu-
tas“ rusams. Savo kalboj
Trepovas viešai paskelbė,
kad 1915 m. padaryta su
Anglija ir Francija (pas-
kui tam pritarė Italija) su-
tartis, sulig kurios Konstan-
tinopolis ir Dardaneliai prik-
lausys Rusijai. Bet Trepo-
vas nepasakė, ar turkai su
vokiečiais tik atiduos?

Atstovai prieš valdžią.
Kaip valdžia išpykusi žmo-
nės matyti iš to, kad so-
cialdemokratai ir darbo
kuopos nariai Trepovui ne-
norėjo duoti visai kalbėti.
Už tai 12 iš jų buvo išmesta.
Puriškevičius gi kaltino val-
džią papirkimuose ir kituose
bloguose darbuose ir mini-
steriams patarė eiti pas ca-
rą, pulti į kojas ir atvirai
pasakyti, kad taip toliau
dalykai eiti negali ir gad jie
netikę šalį valdyti.

Protopopovas renegatas.
Vidaus reikalų ministeris
Protopopovas, kuris buvo
Dumos vice-prezidentu ir
Londone linkėjo lietuviams
sugrįžti į „laisvą Lietuvą“,
dabar Rusijoje laikomas di-
džiausiu renegatu, laisvės
priešu ir slaptu vokiečių
valdžios agentu. Jį dabar
smerkia ne tik kairieji, bet
ir vidurys, ir dešnieji, kaip
Puriškevičius, Bobrinskis.

ANGLIJOJ.

Ministerių krizis. Angli-
ja irgi turi savo bėdų, kaip
Rusija. Dabartinė valdžia,
nei jos veikimu žmonės ne-
patenkinti. Svarbiausia
priežastis, tai neišpildy-
mas anglų pageidavimų ir
sąpnų — sumušti greitai vo-
kiečius. Visa anglų karės
mašinerija labai sunki.
Žmonės kaltina valdžią, kad
ji nemoka nei vidurio reik-
lų tvarkyti, nei karės vesti ir
daugelis reikalauja naujų
parlamento rinkimų.

Kak išeiti iš to sunkaus
padėlio karės ministeris
Lloyd George pasiūlė įsteig-
ti karės komitetą dau-
giausia iš penkių žmonių,
kuri įeitų jis pats, Bonar
Law, Carson ir darbininkų
atstovas. Komiteto spren-
dimai karės reikaluose turė-
ti būti galutini. Jei tas ne-
būs išpildyta, grąšinės re-
zignuoti. Ministerių pirmi-
ninkas Asquit išsyk prieš-
nos, bet vėliau sutiko mini-
steriją reorganizuoti. Kol
kas dar nėra žinių, ar galu-
tinai susitaikė.

Jeigu Lloyd George ple-
nas įvyktų, galima tikėtis
šiokių tokių atmainų karės
vedime. Sakoma, kad
Lloyd George yra šalininkas
smarkaus veikimo vakaruo-
se, t. y. visomis įjėgomis už-
puolimo ant vokiečių Fran-
cijoj ir Belgijoje, kuomet ki-
ti siūlo veikti „rytuose“ —
ties Salonikais.

VOKIETIJOJ.

Baudžiava įvesta. Val-
džios paduotas įstatymas,
kad valdžia turėtų teisę pri-
versti dirbti visus galinčius
dirbti Vokietijos žmones, —
Reichtago priimtas. Dabar
valdžia turės liuosas rankas.
Kancleris vėl apreiškė,
kad Vokietija pasiryžusi
yra taikintis ir karę baigti.

Iš Amerikos.

KONGRESO ATIDA- RIMAS.

Gruodžio 4 d. atidaryta
paskutinė sesija 64 kongre-
so. Kongresas savo dienot-
varkę turi keletą svarbių
įstatymo sumanymų. Vie-
nas jų paliečia imigraciją ir
jeigu būtų priimtas, Ame-
rikon nebūtų įleidžiama ne-
mokantys skaityti. Yra taip-

NAUJAUSIOS ŽINIOS.

RUMUNIJOJ vokiečiai
vis labiau artinasi prie Bu-
charesto. Iš viso vokiečiai
paėmė 12.500 rumunų ne-
laisvėn.

RUSAI vėl paėmė eilę
augstūmų ant Moldavijos
rubežiaus.

SERBAI paėmė Straviną,
veja bulgarus toliau.

KITUOSE FRONTUOSE
nieko svarbaus neatsitiko.

REZIGNAVO ASQUIT-
TAS, Anglijos ministerių
pirmininkas. Jo vietą kara-
lius pasiūlė užimti unijistų
vadui Bonard Law, bet neži-
nia ar priims. Jei ne, tai
premjeru, sako, busias Lloyd
George.

gi bilius apie nustatymą mi-
nimum (mažiausio) užmo-
kesnio darbininkams. Bet
svarbiausi įstatymų suma-
nymai — tai del sumažinimo
pragyvenimo brangumo ir
papildomas Adamsono bi-
liaus del 8 val. darbo dienos
geležinkeliams. Tuo tarpu
dar nežinia, kokių priemo-
nių kongresas griebis.

Beje, kongrese yra įstaty-
mo sumanymas apie sumaži-
nimą paštos tarifo tam tik-
riems siuntiniams, ir ypač
miestų laiškam. Siuloma,
kad laišškai tame pačiame
mieste eitų tik už 1c.

BOIKOTAS PLĖTOJASI.

Del brangumo daugelyj
Amerikos miestų gospadi-
nės paskelbia boikotą kaiku-
riems produktams. Pirk-
liai buna priversti nusileisti.
Prieš „padėkavonus dieną“
beveik visur buvo paskelb-
tas boikotas kurkėms. Dau-
gelyj vietų tasai ir kito galo
„streikas“ buvo laimėtas pil-
nai, kitur dalinai. Bostone
irgi streikas prieš kurkes
buvo laimėtas: pirkliai spa-
lio 29 d. vėlai vakarė jau siu-
lė kurkes po 35-30c. svarą,
kuomet diena prieš tai buvo
po 40-45c. svaras.

New Yorke jau kelios sa-
vaitės gospadinės boikotuo-
ja kiaušinius. Kiaušinių
prikliai jau daug nusileido,
bet gospadinės vis dar ne-
perka.

Nuo sausio 1 d. New Yor-
ke žada būti paskelbta boi-
kotas sviestui. Tą boikotą
taipgi žadą paskelbti susi-
organizavusios šeimynin-
kės.

Lietuviai Amerikoje.

WATERBURY, CONN.

Koncertas.

Waterburietiams buvo gera pramoga, tai koncertas karės nukentėjusių naudai, surengtas Lietuvių Draugijų Sąryšio, 26 lapkričio, Polis teatre. Šiame koncerte dalyvavo geriausios Amerikoje esančios artistinės pajėgos: komp. Mikas Petrauskas, M. Ališauskaitė, V. Putvinskaitė, M. Zazulak, Racco Barbieri, Arline Hall ir J. Pruselaitis su jo vedamu choru. Pats išpildymas veiklų buvo nepaprastai gražus ir veiklų toki, kurių bile kas išpildyt negalės. Mikas Petrauskas sudainavo ariją iš operos "Der Freischütz" — muzika Webero; ariją iš operos "Don Giovanni" — "Il mio tesoro" — muzika Mozarto; "Naujoji Gadyne" — muzika M. Petrausko, "Smuika-Piršlys" ir kielečių kitų dalykų, o ant užbaigos su M. Zazulaku sudainavo Grodzkio Nokturną. M. Zazulak sudainavo "Largo ad facilius" iš opr. "Barbieri di Siviglia" — muzika Rossini; "Pasakyk, Lietuva mylimoji" — muzika M. Petrausko; "If I should know" — muzika Kozlovo. V. Putvinskaitė sudainavo kavatiną iš operos "Il Trovatore" — "Tacea la notte" — muzika Verdi ir "Siuntė mane motinėle" ir "Kur tas šaltinėlis" — muzika M. Petrausko. M. Ališauskaitė paskambino pianu du gabaleliu: "Moonlight Sail to Loves Isle" — muzika Bendel'o ir "Polish Dance" — Scharwenku. Choras gražiai sudainavo "Gaudeamus" ir "Marselietę" iš III M. Petrausko sąsiuvinio ir tuomi koncertas užsibaigė. Publikos buvo pakaktinai daug ir visi koncertu gerosios. Daugiau tokių koncertų!

Anupras D.

P. S. Kitas mūsų korespondentas apie tą patį koncertą rašo:

Lapkr. 26 d. buvo Liet. Draugijų Sąryšio koncertas. Dalyvavo garsus mūsų tautos kompozitorius M. Petrauskas ir M. Zazulak. Rusinas padainavo kelias dainas itališkai ir labai gražiai lietuviškai. Gražiausia sudainavo duetą "Marij Paukščiai" — M. Petrauskas ir M. Zazulak. Apskritai lietuviškos dainos labai patiko ir už tai publika rankų plojimu davė pagarbą. O itališkų dainų publika nesuprato.

Labai gražiai padainavo dvi dainėles p-le Putvinskaitė ir puičiai pianu paskambino p-le Ališauskaitė. p. Pruselaitis choras irgi labai gražiai padainavo.

A. M. Newbritonietis.

Apie tą patį koncertą gavome dar dvi korespondencijas, bet jų jau nespausdiname. Red.

BRIDGEPORT, CONN.

S. L. A. 4-to Apskričio suvažiavimas.

Atsibuvo 26 dieną lapkričio 1916 m. Bridgeport, Conn. Susižiavimą atidarė apskričio vice prez., kadangi pats prezidentas nebuvo. Pirmą sesiją atidaryta 11 v. išryto. Mandatams sutvarkyti išrinkta J. Žemantauskas ir M. Valukonis. Iš šaukiant delegatus P. Adžgauskiutė prisagijo delegatams ženklelius. Iššaukus delegatus pasirodė, kad prabuvo 25 delegatai nuo šių kuopų: nuo 11 kp. Waterbury, nuo 34 kp. New Britain, nuo 51 kp. Bridgeport, nuo 124 kp. Hartford, nuo 142 kp. New Haven, nuo 66 kp. Ansonia, ct. Taipgi apskričio raštininkei P. E. Mašitukei suteikta delegatų teisės (nes ji mandato neturėjo). 51 kp. išdirbo dienotvarkę, kurią susižiavimas priėmė. Dienos prezidiumas liko išrinktas viešu balsavimu iš sekamų ypatų: Prz. J. Stankevičius, vice prez. A. Mašotas, du raštininkai išrinkta pirmas J. Sagevičius, ir antras R. Adžgaus-

skas. Kuopų įnešimams sutvarkyti komisijon išrinkta S. Bujanauskas ir M. Vokietaitis. Revizijos komisijon išrinkta J. Žemantauskas ir J. Skritulskas. Presos komisijon išrinkta S. M. Rimkevičius ir J. Bulota. Iš eilės seka apsk. valdybos raportai. Prez. raportą prisiuntė. Organizatoriaus raportą pridavė. Sekr. ir izdininkas ir-gi raportus pridavė. Iš izdininko raportu paaiškėjo, kad 4-tas apskritys finansiskai gerai stovi. Ižde yra 387.00 dol. Raportus priėmus nutarta eiti pietaut. Sesija uždaryta 12 v. 30 m.

Sesija antra.

Sesija antra atidarė suvažiavimo prezidentas 2 v. po piet. Vardus šaukiant delegatai visi prabuvo. Sesija atidarius tuojau imtasi svarstyti kuopų įnešimus. Įnešimų buvo įvairiuose klausimuose, kurių čia nei neminėsiu. Iš svarbiausių nutarimų buvo tai paskyrimas aukų iš apskr. iždo "Liet. Gelb. ir Autonomijos fondams, abiem po 100.00 dol. Nutarta ateinančią vasarą laikyti apskričio išvažiavimą New Haven, o kitą susižiavimą, t. y. 1917 m., nutarta laikyti New Britaine. Sekantiems metams apskričio valdyba išrinkta iš sekančių ypatų: prez. J. Segevičius, vice-prez. M. Naumonas, ižd. J. Mikalauskas, sek. S. Bujanauskas, org. M. Vokietaitis. Sesija uždaryta 7 v. vakare ir delegatai išsiskirstė kas sau.

J. Bulota.

CLEVELAND, O.

Ispudys iš šeimyniško vakarėlio. Clevelando Lietuvių Teatralskas Choras gyvuoja jau 7 metai. Lapkričio 25 d. turėjo šeimynišką vakarėlį. Vakarėlin susirinko gražus būrelis jaunimo, be savųjų, dalyvavo dar kelietai svečiai. Buvo atlikta įvairūs lietuviški šokiai ir kiti žaidimai. Apie pusę po dešimtai buvo pakviesta visi prie vakarienių. Vakarienių prie vakarienių paskalbėjo apie vakarėlio tikslą ir paprasė svečių bei savųjų pratariti kas ką turi. Kalbėjo keli iš svečių, ir savųjų, trumpai nurodymai praktiniusius siekius tokių draugijų ir panašių vakarėlių. Prie užbaigos Choras sudainavo keletą dainelių. J. Moražiutė sudainavo pora dainelių ir savo gražių, žėvėjančių balseliu puičiai atliko savo užduotį.

Linksma ir gražu žiūrint į toki gražų jaunimo būrėlį, padariai, gražiai žaidžiant ir kitus dalykėlius atliekant. Ir už tai reikia pripažinti C. L. T. Ch. garbę. Turiu pasakyti, kad C. L. T. Ch. šiadien skaitosi įžymiausias choras tarpe Clevelando lietuvių ir kaip dainose taip ir scenoje atlieka savo užduotį pavyzdinčiai gerai.

Svety J. A. P.

WATERBURY, CONN.

Lietuvių judėjimas.

Pasibaigus šiltam orui, šioj kolonijoj vis lietuviai sukruto veikti. Ypatinai sujūdino Waterburio bendras veikimas del Lietuvių Dienos rinkti aukas. Nors jau tas darbas beveik užbaigtas, bet reikia priminti rinkikų ir rinkikų smarkumą ir drasumą toje dienoje, ypač ateivių panelių, kurios nemokėdamos anglų kalbos surinko po 20, 30, 40, 50, 60 dol ir daugiau. Dabar Waterburij grynų pinigų yra \$6,940.00 suviršum, o ne \$10,000, kaip buvo sakta ankščiau.

Lapkričio 17 d. 1916 m. buvo atskridus Waterburyn A. Vit-

kausko trupa ir turėjo net tris vakarus. Lapk. 17 d. atsibuvo "Mirtų vainikas", 18 d. parapijinė svetainė "Gairės" ir 19 d. vėl atkartota "Mirtų vainikas", nes publika taip pageidavo, A. Vitkausko sake. Lošimas, žinoma, kaip visur taip ir čia pavyko neblogai atlikti, ypač pirmą vakarą, kuomet dramatiskos draugijos "Varpo" naudojo dekoracijas. Antrą vakarą "Mirtų Vainikas" buvo statomas, bet kitas dekoracijas naudojo, tad jau kitaip atrodė, nes buvo daug prastesnės. Tas viskas buvo surengta per rupesti dramatiskos Dr-jos "Varpas". Waterburio scenos mylėtojai ir lošėjams lai bus pamoka iš A. Vitkausko veikimo scenoje ir judėjimu.

Lapkričio 26 d. Polis svetainėje L. D-jų Sąryšio buvo surengtas koncertas, dalyvaujant M. Petrauskui, M. Zazulak ir V. Putvinskaitė. Koncertas buvo po pietų.

Tos pačios dienos vakare švento Juozapo parapijos svetainėje buvo metinis koncertas, vadovaujant vietinui vargonininkui J. Kovui. Tas koncertas susidėjo iš įvairių kasnelių. Bet kad pasakyti, kas ten buvo veikiama, tai jokiū būdu negalima buvo suprasti. Tikėtai ant scenos matyti buvo didelis kryžius apvaliniu pagaliu, su nepluta žieve, storumo apie 6 colių. Po tuo kryžium klupo mergaitė, juodomis drapanoms apsirengusi. Ką tas viskas reiškė, sunku buvo ir suprasti, nes jokio programo nei paaiškinimo nebuvo. Vienas solistas aiškiai dainavo "Ožio balsu". Geriausiai patartina p. Kovui, o jeigu ji priveršia klebonas tą daryti, tai klebonui, kad būtų tinkamiausi toki koncertai bažnyčioj laikyti, negu viešose svetainėse, kur toki kryžiai ir tokios dainavimų melodijos nepitinka ir tik artimiesiems išstatoma.

Lapkričio 28 d. š. m. atsibuvo Lietuvių Dr-jų Sąryšio susirinkimas, kuris tapo sušauktas, kad apkalbėti del busimojo veidmo ir toliau, taip kaip veikta Lietuvių Dienoje. Bet to padaryti nepavyko, nes Tautos Fondo susirinkime išnešta rezoliucija, kad jie sutinka dirbti išvien ir toliau, bet stato sąlyga, kad iš surinktų aukų būtų atimta 20% politikos reikalams, padalinant 15% Tautos Fondui, o 5% Autonomijos fondui. Taigi dalykas taip ir paliktas, tik nutarta reikalauti iš centrų fondų, kad jie kuogrečiausia susivienytų ir tam tikslui pavesta parašyti rezoliuciją nuo Waterburio Dr-jų Sąryšio.

Geistina, kad ir kitos kolonijos to reikalauja.

Lapkričio 29 d. teatro d-jų "Aidas" sulose "Katriutės gintarus" ir "Jaunavedžių naktį". Apie tą perstatymą galima tik tiek pasakyti, kad jau ne Vitkausko trupos aktoriai lošė. Čia jau buvo daug prastėnis judėjimas ir kiau kurie rolių nemokėjo. Ypatinai 3-asis aktas tai niekuomet negali būti kokiame lyg miške vestuvinių puotą, bet turi būti kokiame nors kambary arba grinėjoj. Pirmiau "Aido" d-jų lošdavo pusėtinai, bet jau ne dabar. Priežastis tokios: pirmiau ten buvo gabesnių aktorių, bet laikui bėgant gabesnieji apsidėdė, o kurie neapsidėdė tai paseno, o ant galo iš tos pačios d-jos užgimė "Vyčiai", ir dabar jaunesnieji spiečiasi tenai.

Kaimo Stasys.

MONTELO, MASS.

Liet. Dienos Komiteto veikimas. Lietuvių Dienos komitetas lapkr. 19 d. parengė prakalbas ir koncertą su tikslu, kad paragintų paaukoti dienos uždarbį tuos žmones, kurie prie L. Dienos rengimo neprisidėjo ir kad įvairių srovių kalbėtojai išreikštų savo mintis, ar yra reikalinga palaikyti tokia visų trijų srovių vienybė ir toliau. Programas prasidėjo 2 v. po pietų Algirdo

orkestro muziko, o trečią val. pasirodė komp. M. Petrausko vedamas L. M. D. choras, kuris sudainavo Lietuvos himną ir kelias kitas dainėles. Taip-gi jo mokinės — E. Stankaitė ir Z. Vaitkaitė protarpiais padėdavo.

Pirmininkas A. Vaitkus atidaręs susirinkimą padėkavojo orkestrui ir chorui, ir publika jam pritarė gausiu rankų plojimu. Paskui perstatė vietinį vargonininką V. Jušką, kuris sudainavo solo "Kur bakažė samanta." Pianu skambino p-le Aržinskaitė. Toliau perstatė kalbėti p. J. B. Smelstorių, kuris nuosekliai kalbėjo apie reikalingumą išvien dirbti del sušelpimo Lietuvos ir ragino nors šiame momente pamiršti partijinius ginčus, o jei jau ginčytis, tai bent švelnesnėje formoje negu ligšiolei.

Paskui iš parapijos pusės buvo pastatyta sudainuoti solo p-le Armolavičiūtė (pianu skambino V. Juška) ir p-le Raipaitė (skambino Abražinskaitė).

Antru kalbėtoju perstatyta vietinis kunigas K. Urbanavičius. Jis kalbėjo kaip dzen-telmonas, pasmerkdamas partijų tuščius pasigyrimus ir ragino visus išvien daugiau dirbti, o mažiau girtis. Buvo renkamos aukos kaip dienos uždarbis ir surinkta \$28.09.

Reikia paminėti, kad p. Smelstorius buvo padavęs bilą ant \$3.00 už kelionės išlaidas ir sugaištą laiką, bet paėmė tik \$2.00. \$1.00 palikdamas nukentėjusiems nuo karės.

Netrukus vėl šaukiama visuomenės susirinkimas, kad galutinai užbaigti Lietuvių Dienos reikalus ir paskelbti aukotojų vardus.

Kaikurie vietos lietuviai gausiau aukavo ir pasidaravo Lietuvių Dienoj, kaip pav. M. K. Jukavonis, kuris aukavo \$50.00 ir visą dieną savo automobilį važiojo kolektojus. Mes tikimies, kad toki žmonės ir toliau prisidės prie lietuvių visuomenės veikimo.

Melnas Paukštelis.

WILKES-BARRE, PA.

P. V. Kapsuko prakalba.

Lapkričio 4-tos d. vakare, buvo vietos socialistų laikomās vakarėlis, — prakalbos su deklamacijoms. Prakalbą laikė p. V. Kapsukas, dabartinis "Kovos" redaktorius, o deklamavo p-le Prieteraitis. Gi visa tai įvyko p. F. Kavaliausko svetainėje.

P. V. Kapsukas, tai, — mano uomonė, — naujas Amerikos lietuviuose socialistuose tipas. Jis — matomai, žmogus giliai savo skelbamuosna idealuosa ir jų neklaidinguman įsitikinęs ir sulig jų, — sąžiniškai ir iš širdies kalba. Kalba jis taktinčiai, etiškai ir švariai. Nei tikybės, nei kunigijos niekinimas jo kalboje neįtelpa. Kiek man teko girdėti lietuvių socialistus kalbant, tai p. Kapsukas ne tik kad nuo jų išsiskiria tuomi, bet dar gi ir pasižymi kalbos bei minties švarume, o taktikoj bei logikoj ypačiai. Išėjimas gali būti tik bene su vienu p. Mickelsonu. Šiaip-gi, pp. Bagočiai, Prieterai, palyginime su p. Kapsuku, — išdaviniję apturėsime: pirmus du biznieriūs, o pastarajį — tikru savo išpažįstamų idealų skelbėju bei jų reikėju.

Tarpais buvo ir deklamacijų. Jaisias, kaip jau esmi viršui minėjėjas, išpildė p-le Prieteraitis. Pastarosios išėjo gana nevykusios. Seniau šios mergaitės daug geriau deklamuodavo, neg pastarajį kartą. Matomai netikusiai mokinamos ar bent tokį mokytoją turinčios. Užbaigus p. Kapsukui kalbą, jam kviečiant, buvo duoti tili klausimai. Pastaruosius pastatė g. B. Kubilius, Wyomingo Seminarijos (ne dvasilka) studentas.

Paduotuosius — bet du iš jų, tris buvo iš viso — klausimus p. Kapsukas taip keistai "rišo", kad negaliu pasikakinti nors pa-

vyzdžių jų su gerb. skaitytojais nepasidalinęs. Pavyzdin, klausimas apie socializmą. P. Kubilius klausė, kaip galėtų įvykti visa-pasaulinis (ant viso žemės skritulio) socializmas, kada eskimai, samojedai, francuzai ir kiti Europiečiai bei Azijiečiai gyvena visai skirtingose ir gamtos ir ekonomijos ypačiai srytys, budami visiškai be apsvietos, kultūros ir net civilizacijos ir gyvenimo sąlygą sovienodini-mas stačiai negalimas, tai p. Kapsukas pradėjo — bent man taip išrodė — tyčiotis, sakydamas, kad esą tie samojedai nėra jau toki žemi ir žmogėdžiai, kaip kas mano. Girdi jie turi daugiau kultūros negu tili iš tų "civilizuotųjų"... Truko tik pasakyti, "daugiau ir už klausiką"... Nesakau bei nedrįstu tvirtinti, kad p. Kapsukas norėjo tą, mano žvylgsniū, ironiją parodyti. Galėjo būti tai žodis netyčioms ištartas, nesa matomos buvo nuovargio žymės iš veidų ir iš akių ypač minimam žmogui. Bet tai menkniekis. Juokingiausiai skambėjo, tai galutinasis kalbamojo klausimo išrišimas, butent: ką reiktų daryti bei kokios priemonės yra vartotinos virš apkalbėtų laukiniečių bei be kulturių sukulturnimui ir kaip tarpe jų įvykinamas socializmas. Girdi, socializmas tarp jų įvykdytinias iš priežas ties jų emigracijos miestuosna, kur pastarasis yra uoliai platinamas ir besiplėčias... Nu, taip, tai taip... Tai kas ten pasiliks, jų buvusioje tėvynėje? Klausimas — taip, ar jie kada nors panorės miestuosna važiuoti? Bet ką čia klausimuoti? Suvažiuos visi miestuosna ir taps socialistais... Klausimas "išrištas". Ukių dirbti nereikės, tai atliks Dievas. Antrą klausimą apie tai, kaip galėtų įvykti socializmas kad ir tokioj Lietuvoje, kur žmonės dar didžiuose tebera tamsūs, ir kur dar nei kapitalizmas neišsiplėtojęs bei išsivystęs — taip pat užtemdė. Pradėjo sekti nuobodžių pasaką, kaip žmonės išmoka skaityti, kaip redaktorius net pastoją ir tp. Apie kapitalizmą išsivystimą irgi toli nuo žmonių supratimo pradėjo, butent nuo piniginio ukiio ir tp. Ką mainie-ris — didžiuose — apie tai supranta? Bene tik trečią — sulig savo nustatytos teorijos — klausimą pilnai išrišo. Tai apie Europos ir Amerikos socialistų taktiką visuomenės ir politikos dirvose ir, pagalios apie tai, kodėl socia. nepriėmė A. L. C. K. jiems skirtų dviejų vietų. Čia atsikartoj senai žinoma ir visiems girdėta bei visų jau skaityta pasaka. Girdi, socialistai pasižabot nenori, jie turį spēkų, turį daug sau simpatizuojančios visuomenės ir tp. Dar-gi, socialistiška spauda labiausiai prasiplatinusi kas tai faktiniai patvirtina simpatizuojančios "visuomenės" aptumą... Man rodos, nėra ką tuomi "spaudos prasiplatinimu" per daug didžiūotis ir iš to pasididžiavimo krykštauti, nesa tili žmonės gerai žino, kaip tos "spaudos prasiplatinimas" yra atliktas...

Klausimus p. Kapsukas aiškino-atsakinėjo labai nuobodžiai (neminint jau virš minėtų aptemdinimų-klaidų) ir ištėstai. Pagalių, turbūt jau gana priu-sės, "aptitulas" tautininkus — "išrišęs" pastarajį klausimą — "gyvaisiais lavonais", — užbaigė. Bet gi negalėta apsielti be kitų srovių žmonių judinimo nors ant galo, po kalbą, jeigu kalboje to ir buvo išvengta. Tokia jau mat tulų žmonių prigimtis, — kitus niekinti.

Kas lytisi klausimų, tai reikėjo tik p. Kapsukui dasiprotėti — jeigu to nebuvo supratęs, kad klausentysis tai darė ne del savo nežinės, o tik aiškumo debelen buvusies žmonės. Publikos, kai patsai kalbėtojas nusiskundė, buvo labai mažai, vos apie 35-kios ypatos.

Kas lytisi klausimų, tai reikėjo tik p. Kapsukui dasiprotėti — jeigu to nebuvo supratęs, kad klausentysis tai darė ne del savo nežinės, o tik aiškumo debelen buvusies žmonės. Publikos, kai patsai kalbėtojas nusiskundė, buvo labai mažai, vos apie 35-kios ypatos.

CAMBRIDGE, MASS.

Jau suorganizuota nauja parapija.

Cambridge lietuviai įsikūnė, kad su kun. Krasnickiu ir jo tarytojais ilgiau gyventi nepalima. Kiek kart buvo rašyta parapijai ir prašyta, kad ji padarytų malonę ir atsiimtų kun. J. Krasnicką, kuris yra pridėjęs labai daug nemalonių Cambridge lietuvių dienoj, bet karnolas nenori grįžti iš Lietuvos. Cambridge lietuviai, nuosaukne, saugiai susitarė su kunigą, kuris būtų priėmęs mingas reiškes prigulintis lietuvių visuomenės ir diu kaipo doras tautietis del lietuvių. Jau yra viskas sukurta: yra varpyninkas, yra choras puičiai lavintas ir gatavas eiti į parapiją. Girdėjau, yra jėmęs kun. Dilijanas ar kitas iš Surasti kuniga pavesta š. k. štai, 429 Portland st.

Extra korespondentė.

PRUSŲ LIETUVIŲ NELAISVIŲ REIKALAI

Gražiai aprašyta. "Lietuviai" Nr. 48 straipsnyje "Karas" Jurgis Savickis plačiai aprašė Prūsų Lietuvių nelaisvių parapiją Rusijoj ir "Globos" darymasi.

Nežinia kada leis grįžti. Žiūrint į tai, kad rusų valdžia sutiko išleisti Prūsų lietuvių atgal į savo tėviškę, nežinia kada jie galės sugrįžti.

"Naujojo Lietuvio" Nr. 48 apie tai pranešama:

"Ats. Januškevičius buvo Amerikos pasiuntinybėje plačiai sužinoti apie žadimą Prūsų Lietuvių gventojų grąžinimą. Ten jam pasakė, kad tai įvyks greit. Kol, sako, čia bus viskas priuostu, kol susizinos, kad jau ir vokiečiai prisiruošę, praeis dar gerokai laiko. Be to, ten jis sužinojo, kad čia daug kas prigulęs nuo vietos administracijos. Mat, gubernatoriams yra pavesta spresti, kas turi laisvą važiuoti ir kas ne. Jų nuomoni bus didelės svarbos.

Todel reik ir patiems Prūsų lietuviams paaiškinti, kad jie nesiramintų, nepardavinėtų (kare turty) girdėjome, kad taip daro, nes, sako, tuoj naimo valdžia), nes tai padaryti sunku ir prieš pat išvažiavimą. Čia bar išpardavinėjus, gali būti gailėtis."

Paskyrė \$2000. Prūsų lietuvių nelaisvių "Globos" atstovai Amerikoj A. Rimka kreipėsi Am. L. Centrali Komitete, kad jis per Lietuvių Dieną surinktų sumų bent \$2000.00 tuojau legrama pasiųstų "Global" valdžiai atsakius pirmiau teikiama kiau kuriems "Globos" atstovams pašalpa, Prūsų lietuvių nelaisvių likimas priklausė. Dabar mums praneša, kad A. L. Centro komitetas savo pasiūlymą lapkričio 30 d. "Global" atstovo prašymą išpildė ir \$2000.00 paskyrė.

Prūsų lietuvių atstovai amerikiečiams dovano. Kun. Jonui žilniskui važiuojant į Amerimą Prūsų lietuvių nelaisvių vės Rusijoj įteikė atvežti ir Prūsų lietuvių "Globos" atstovai A. Rimkai įduoti savo darbo puičių juostų bei kiau kiau kiau ir 5 poras megstinių pirštinių su paaiškinimu, kad suteiktas kaipo dovana tiems amerikiečios, su jaustomis eilėmis. V. gaisenos auka, ar pasidarant mu del sušelpimo savo broliu. Mažosios Lietuvos nelaisvių. Juostų ir kaklaraikščių ypačiai puičių — šilkinų ir skaidrių. Kelios juostos gana puičios, su jaustomis eilėmis. V. mis dienomis atvažiavęs Boston nan perdarė sulig aukotojų par-

šymo "Globos" atstovui A. Rimkai. Keletas iš jų bus išstatyti Bostone talkininkų bazare, kaip karės nelaisvių darbo pavyzdžių.

IS CENTRALINIO KOMITETO SUVAŽIAVIMO.

Gerb. V. K. Račkauskas mums praneša: — 30 d. lapkričio Wilkes-Barre, Pa., 28 Bennett Building, buvo C. K-to narių suvažiavimas. Protokolas bus paskelbtas visuose laikraščiuose, tad čia tiksliai bendrais ruzais paminėsime svarbesnius nutarimus ir pranešimus iš raportų.

Iš 180 vietų pranešta Lietuvių Dienos pasekmės, — viso surinkta aukų \$161.175.00, tame skaičiuje yra \$1.600, prisiųstų čekiais. 110 komitetų pasiuntė aukas į Raudonąjį Kryžių, 18 komitetų į Centrą, 9 komitetai — į Liberty National Bank, 1 komitetas — Centro izdininkui, glikusieji dar neprisiuntė. Nutarta pareikalauti, kad visi komitetai prisiųstų savo aukas ne vėliau 31 d. gruodžio.

Į Liberty National Bank iki 29 d. lapkričio suplaukę apie 24 tukstančiai dolariai.

Raikių ir tagų klausime iš-klausta III-jo sekretoriaus p. V. K. Račkausko detalios pranešimas, iš kurio pasirodė, jog jis, patyręs, kad Anderson & Co. firma neprisiėmė sutarties su lig raikių ir tagų pagaminimo bei išvežimo, sulaukė bylos išmokėjimą; firmai sulaukyta \$284 su centais. Galutinam ištyrimui to klausimo pasikirta komisija iš šių ypatų: M. Vinikaitis, K. Strumskis ir kun. J. Dobužinskis.

Visos aukos, surinktos Lietuvių Dienoje turi būti pasiųstos Raudonajam Kryžiui tiesiog, arba per Liberty National Bank, su nurodymu, jog tai yra nukentėjusiems delei karės lietuviams ("for suffering Lithuanians").

Paskirta komisija (p. J. S. Lopatto ir kun. V. Bartuška) turi Raudonajame Kryžiuje ir Liberty National Banke, patikrinimui L. Dienos aukų ir įsakymų, kur ir kiek aukų siųsti. Tuo tarpu nutarta išsiųsti: \$50.000 į Lietuvą (Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gv.) per Švedijos Komitetą; \$10.000 draugijai "Lithuania", sušelpimui lietuvių-nelaisvių (karėvių ir civilių) ir \$2.000 "Globali", tremtiniais iš Prusų Lietuvos, kurie nesulyginamai didesnį vargą kenčia už kitus nukentėjusius mūsų vientautius. Tokios sumos tuo tarpu prašė "Globa" per savo įgaliotinį Amerikoje.

Centr. Komitetas tuo tarpu pasiūlykia iki 1 d. sausio (ar kiek ilgiau, kol galutinai suves atskaitas). Srovių vienybės klausime nukentėjusiųjų šelpimui nutarta saukti visų didžiųjų organizacijų atstovų seimą, kurs turi įvykti ne vėliau 15 d. sausio, 1917 m. Laiką turės nustatyti C. Komitetas, Amerikos Liet. Taryba, A. L. T. Sandara ir L. S. Sajunga. Tas seimas turės nuspręsti, kaip ir kokiomis sąlygomis sudaryti Amerikos lietuvių centrą aukoms rinkti. Organizacijos turės siųsti po 3 atstovus. Vieta — New Yorkas.

Prašyti Lietuvos Gelbėjimo ir Tautos Fondų, kad paskolintus C. K-tui \$2.500 paaugautų Lietuvių Dienai. L. G. Fondas skolinio \$1.500.00, gi Tautos Fondas — \$1.000.

Į Pavergtųjų Tautų Kongresą, kurs įvyksta Washingtone, D. C., 10 ir 11 d. gruodžio, suteikti įgaliojimus Dr. J. Šliupui, neapmokant kelionės lėšų iš C. K-to. Surinkti iki seimui informacijos, kiek apsiųstų išleidimas knygos formoje "Lietuvių Dienos Atskaitos", kurioje tilptų kaip visos organizacijos aprašymas, taip lygiai vietinių komitetų darbų aprašymas, aukų rinkėjų surašai ir t.t. Sužinoti taipgi, kaip vietų komitetai paremtų (užsisakydami knyga iš anksto),

tokį leidinį; jei apsimokėtų ir atliktų kiek pelno nukentėjusiems nuo karės, — tai gal bus nutarta tokią atskaitą išleisti.

Atsižvelgiant į tai, jog Liet. Dienos darbas buvo labai sunkus ir jam atlikti buvo labai nedaug laiko ir buvo visokių kliūčių, vienok iš pasekmių reikia pasi-džiaugti! Iš raportų, iš atskaitų, iš viso darbo matoma, jog daugiausiai pasidaravo C. K-to pirmininkas J. S. Lopatto ir II-sis sekretorius M. Šalčius. Užtai ir darbo pasekmėmis didžiausiai Amerika ir džiaugsis Lietuvos žmonės!...

Tautiškos savaitės reikalai.

SANDARIEČIAMS.

Tautiškoji savaitė jau čia pat. Ar mes jau visi esam pilnai prisirengę šiai savaitę sutikti? Jei-gu dar ne, tai turime žinoti, jog čia yra ne keno kito, o mūsų pačių darbas. Jeigu norime būti tikrais sandariečiais ir demokratijos idealų apaštalais, tai nieko nežiūrėdami ir nelaukdami kaip vienas žmogus stokime prie darbo. Rengime prakalbas, prelekcijas, koncertus, nei vieno vakaro nepraleisdami ir platiname tautiškus laikraščius ir nau-dingas knygas. Taipgi neužmirškime, jog tai yra mūsų šventa pareiga surasti ir prirašyti A. L. T. Sandarai naujų narių ir sutverti naujų kuopų, taipgi neužmiršti ir kitų žmonių naudingų organizacijų, kaip T. M. D. ir S. L. A.

Laikę prakalbų nuodugnai žmonėms aiškinkime A. L. T. Sandaros programą, kurią priėmė Brooklyno seimas spalio 19 ir 20 d. š. m. Stengkimies gauti gerų kalbėtojų, kurie važinėdami garsintų ir platinų visa-tą, kas yra gera ir naudinga mūsų Sandarai ir visiems žmonėms. Jeigu dirbsime, tai galėsime tikėti ir gerų vaisių.

Stasys Mockus,
194 Athens str.
A. L. T. Sandaros Centro sek.
So. Boston, Mass.

TAUTISKOSIOS SAVAITES RENGĖJAMS.

ZINOTINI DALYKAI.

Del kalbėtojų ir kt. Kam truksta kalbėtojų, literatūros ar kokių patarimų — ant greitųjų tesikreipia į šias vietas:

Vakaruose (Illinois valst. ir apielinkėse) į "Lietuvos" Redakciją, 3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Ohio valst. ir apielinkėse į "Dirvos" Redakciją, 2004 St. Clair str., Cleveland, Ohio.

New Yorko, Penna. ir N. J. valst. į "Vienybės Lietuvininkų" Red., 120 Grand str. Brooklyn, N. Y.

Naujojoje Anglijoje — į "Ateities" Red., 366 Broadway, So. Boston, Mass.

Rengėjams. Reikėtų neužmiršti, kad tautiška savaitė A. L. T. Sandaros idejų platinimo ir jai šalininkų įieškojimo savaitė. Tas galima atsiekti: a) gyvu žodžiu aiškinant A. L. T. Sandaros tikslą ir uždavinius; b) įteikiant (parduodant, užrašant, dovanojant) naudingų knygų; c) užrašant A. L. T. Sandaros organus ir prijauciančius laikraščius; d) prirašant prie A. L. T. S. naujus narius, tveriant kuopų ir t. t.

Rengėjai turėtų daboti, kad ypač pastarosios dvi priemonės būtų kuoplačiausia išnaudotos. Žmogus, užsirašęs laikraštį, nuolatos turės progos žmonių gyvenimą sekti, lavintis ir nuolatatos A. L. T. S. idejomis gaivintis; o prisidėjęs prie organizaci-

jos — jausis vienos šeimos nariu, turinčiu visur draugų, kurie reikale parems ir pagalbės. Čia jau nekalbama apie tai, kad tuo pačiu bus atsiektas ir medžiaginis A. L. T. Sandaros ir jos organų sustiprėjimas ir drauge spėka, su kuria bus priver-ti labiau visi skaitytis.

Kalbėtojams ir agitatoriams.

Vienos vietos tautiškosios savaitės rengėjai, prašydami atsiųsti kalbėtoją, pastebi ir prašo, kad paskirtas kalbėtojas "perdaug nesirupintų" kunigų ir jų gospadinų reikalais, nesa tas blogai atsiliepią į klausytojus. Iš kitos vietos vėl prašo siūniamam kalbėtojų "įkvėpti", kad jis "mažiau peiktų socialistus ir kunigus", o kuodaugiau aiškinti A. L. T. Sandaros uždavinius.

Šių paprastų žmonių pastabų kalbėtojams ir agitatoriams reikėtų neužmiršti. Žinoma, kalboje negalima ir nėra reikalo neminėti ir neparodyti kitų srovių klaidų ar silpnųjų pusių; bet didelė klaida būtų padaryta, jeigu kas manytų, kad kitus (kunigus ar socialistus) piešiant juodžiausiomis spolvomis galima sau draugų įgyti. Didžiausį pasisekimą turės ir daugiausia naudos atneš tie kalbėtojai ir agitatoriai, kurie pirmiausia ir daugiausia aiškina A. L. T. Sandaros programą ir jos uždavinius, o kitas sroves ar jų veikdus lieš tikrai tiek, kiek tas bus reikalinga del aiškesnio dalyko nušvietimo ir del parodymo, kuo butent sandariečiai skiriasi nuo žmonių iš kitų srovių.

Visiems sandariečiams. Visur, kur tik galima, sandariečiai turėtų pasistengti surengti prakalbas ar vakarus su tikslu praplatinti laikraščius ir šiaip raštus, padidinti vietines A. L. T. S. kuopas, o kur jų nėra — sutverti naujas. Tose gi vietose, kur viešų vakarų nei prakalbų surengti nebūtų galima, kiekvienas sandariečias arba A. L. T. Sandaros idealams prijauciantis žmogus turėtų pasistengti bent asmeniškai išplatinti laikraštį, knygų ir prikalbinti narių į A. L. T. Sandarą.

Padirbėkime bent vieną savaitę!

A. Rimka,
A. L. T. S. Apšvietos
Komisijos sekretorius.

DEL PLATINIMO KNYGŲ.

Iš daugelio vietų kreipiasi ir klausia patarimų, kokias reikėtų platinti knygas per Tautiškoją savaitę.

Atsakymas trumpas — reikia platinti visos knygos, kurios tik gali būti žmonėms naudingos. Pirmiausia, žinoma, reikia platinti tokias knygas, kur platinama A. L. T. Sandaros idejos. Tokių knygų nedaug turime. Štai keletas:

1. Tauta. Parašė R. Karuža. Kaina 20c.
2. Vincas Kudirka. Parašė A. Rimka ir M. Petrauskas. 20c.
3. Žmogaus pareigos. Parašė G. Mazzini \$1.00
4. Lietuvių Tautos klausimas Europos karės metu. Parašė A. Rimka 25c.
5. Politikoji ekonomija. Parašė V. K. Račkauskas 25c.
6. Audra Rusijoje 1905-6 m. Parašė A. Adata. Yra Vilniaus seimo nutarimai. Kaina 20c.
7. Lietuvos Laisvė. Parašė Dr. J. Šliupas. (nežinia, ar jau atspausdinta, spausdino "Vien. Liet.").
8. Apie patriotizmą. Išleido Brooklyn A. L. T. S. kuopa. Kainos nežinoma, nes neprisiuntė parodyti.

Visos šitos, išskyrant 7 ir 8, knygos galima gauti "Ateities" Administracijoj.

Del apysakų ir kitų knygų patariame skaitytojams pasisiūti "Ateities" knygyno katalogą, kuris šią savaitę visiems "Ateities" skaitytojams bus išsiųstas.

Per Tautiškoją savaitę geras yra platinti "Ateities" priedas už gruodžio mėn. Kaina 10c.

Pradedantiems skaityti gerai yra pasiūlyti apysakaičių, ypač Aisopo pasakas, kurios tinka ir Kalėdų dovanai.

Reikia platinti ir žmonių sveikatos knygas, taipgi moksliškos.

Kaip platinti raštus. Iš daugelio vietų vėl klausia, kaip platinti raštus. Atsakytume — kad visai.

Rengiant prakalbas turėtų būti vaikių arba merginų, kur vaikščiotų ir pasiūlytų žmonėms knygas, laikraščius.

Gali būti tam tikra vieta ar stalelis, kur literatūros pridėta ir pardavinėjama.

Kalbėtojai ir prakalbų vedėjai butinai savo kalbose turėtų paraginti žmones užsisakyti laikraštį ir pirkti knygų.

Kur tik galima, reikėtų kad kas nors apsiimtų ir pereitų per stubas ir paragintų žmones užsisakyti laikraštį ir pirkti knygų.

Galima daryti įvairus laimėjimus arba išlošimus, taipgi duoti dovanas daugiau pasidaravusiems. Laimėjimui arba dovanoms geriau tinka didesni raštai, kaip "Aisopo pasakas", "Žmogaus" pareigos, buv. "Jau-nosios Lietuvos" komptai ir kt.

Žodžiu — dirbti visokiais būdais.

P. S. Reikia dar žinoti, kad platinant knygas ir laikraščius galima dar ir pelnyti, nes knygų ir laikraštų leidėjai duoda gausius nuosimčius.

L. G. ir A. Fondų reikalai.

PENNSYLVANIJOS LIETUVIŲ ATYDZIAI.

(Pittsburgho ir jo apielinkiu kolonijoms.)

Šiuo laiku po Ohio valstiją važinėja p. A. M. Martus (Martusėvičius) su prakalbomis apie Lietuvos reikalus, apie tremtinių-pabėgėlių gyvenimą Rusijoje, apie Lietuvos praeitį ir ateitį, apie mūsų ekonominius ir kultūrinius dalykus, etc. Jis yra ingaliotas nuo Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos Fondo valdybos per prakalbas rinkti aukas į šiuos du Fondu. Taigi atsikreipiu prie Pittsburgho ir apielinkės lietuvių kolonijas, kad jų veikėjai, kur tik lietuvių šiuks toks skaitlius randasi, paveikslan, kad ir 50 ypatų, kad rengtumetis ir pasirupintumet p. A. M. Martui surengti prakalbas. Mums gerai žinoma, kad Pittsburgho apielinkėse yra tokių vietų, kur lietuvių randasi keletas šimtų, o prakalbų dar niekad nėra buvę (Duquesne, Leechburg, etc), taigi būtų geriausia, kad Pittsburgho tautiečiai išdirbtų maršrutą ir jį tuo-jau viešai laikraščiuose paskelbtų. Žinoma, nevisur lietuvių skaito laikraščius, kartais by kokio pranešimo nepaiso, taigi geriausia, kad, Pittsburghe susitvėręs komitetas, tiesiog lais-kais kreiptųsi prie kolonijų-vietų veikėjų, jog tokia tai dieną jie rengtų p. A. M. Martui prakalbas.

(Butų labai džiuginančiu dalyku, kad mūsų Susivienijimo, TMD, ir kitos draugijos bei kuopos prisidėtų prie šio maršruto surengimo ir pačios dar rengtų p. Martui prakalbas.) Lietuva kenčia neišpasakytus vargus. Pasilikusieji ten žmonės gyvena tokiu momentu, kad butinai mums amerikiečiams reikia juos šelpiti. Kitaip mūsų tautai grase pavojus, išnykimas; taigi visi, kas tik galite, nepasigailėkite savo truso, skatiko, o svarbiausia aukų Lietuvai.

Lietuvos Gelbėjimo Fondas surinktas aukas tuoj išsiųs į Lietuvą. Šis Fondas bepartiviškai ir neskirtinai siūnia vi-

siems nukentėjusiems lietuviams. Kaip tēmijote neseniai šio Fondo dvimetines atskaitas, jog jis daug pagalbėjo nukentėjusiems mūsų broliams, tėvams, seserims.

Taigi dar kartą kviečiu Pittsburgho ir jo apielinkės lietuvių, kuriuos tik atklankys p. Marbus, kad detumėt aukų kuodaugiasia.

Kaip tik susiorganizuos Pittsburgho komitetas p. Martaus prakalbų rengimui, tuoj pranešiu jo adresą. O dabar su p. Martus, kad detumėt aukų kuodau adresu: A. M. Martus, 2004 St. Clair ave, Cleveland, Ohio.

Visi broliai dirbkime, o vaisai bus milžiniški.

J. Sekevičius, Lietuvos Gelbėjimo ir autonomijos Fondo finansų sekretorius, 101 Oak st., Lawrence, Mass.

AUKOS LIETUVOS GELBĖJIMO IR AUTONOMIJOS FONDAMS.

Lietuvos Gelbėjimo Skyrius.	Lakštas 88*)
Pittsburgh, Pa. Nuo Augščiausios Prieglaudos 8-tosios kuopos, per A. B. Strimaitį	\$10.60
Osceola, Pa. SLA. 256-tosios kuopos pasidaravimu surinktų aukų Lietuvių Dienoje, per A. B. Strimaitį	\$146.05
New Philadelphia, Pa. LGF. Skyriaus narių mėnesinės mokesys, per S. Bulotą	\$12.05
Sydney Mines, N. S. Canada. Kazimieras Pališkis	\$2.00
A. Janušas	1.00
J. Janušas	1.00
J. Jasulaitis	1.00
M. Žilinskas	1.00
A. Vilčinskis	1.00
V. Latvaitis	50
V. Pučeta	25
J. Rudževičius	25
O. Vilčinskienė	25
A. Janušienė	25

So. Norwalk, Conn.	
V. Švitorius	1.00
C. Nichols	1.00
P. Gedūnas	1.00
B. Bonenis	1.00
L. Karlonas	1.00
C. Sigsawey	1.00
A. Zubriškis	1.00
U. Grušienė	1.00
L. Novak	1.00
A. Motiejunas	1.00
J. Bielis	1.00
W. Galeznjak	1.00
J. Šubonis	1.00
M. Lukoševičius	1.00
A. Zdanavičius	1.00
J. Geležūnas	1.00
J. Bundonas	1.00
M. Zaloniene	1.00
I. Grušas	1.00
S. Grušaitė	1.00
A. Švitorietė	1.00
P. Švitorius	1.00
J. Švitorius	1.00
A. Verlingis	50
J. Tamošauskas	50

New York, N. Y.	(Lietuvių Dienos auka.)
P. J. Purvis	10.00
V. K. Račkauskas	5.00
A. B. Strimaitis	5.00
Pr. Bajoras	4.00
O. Alytėnė	1.00
P. C. Jurgeliutė	1.00
K. S. Karpavičius	1.00
St. Astramskas	1.00
H. Miliauskaitė	50
Beloit, Wis. SLA. 175-ta kuopa per T. Paukštį	\$5.00
Plains, Pa. SLA. 110-ta kuopa	\$10.00

Nariai:	
J. Deras	1.00
J. Talandis	1.00
J. Matukaitis	1.00
A. Nakvas	1.00
P. Maslauskas	1.00
M. Maslauskas	1.00
F. Mikėlonis	1.00
J. Navickas	1.00
Viso įplaukė	252.60
Viso įplaukė 87**)	\$11.971.32
Viso įplaukė Fondan	12.223.92

Lietuvos Autonomijos skyrius.	Lakštas 79.
So. Omaha, Nebr. ALT. Sandaros 28-toji kuopa per Jurgį Biliūną (ALT. III Seimui dovana)	\$2.50
Brooklyn, N. Y. P-q J. Ambraziejus ir Kriščiūno gincūose, kas bus prezidentu Suv. Valstijų, išlošėjas J. Ambraziejus paaukojo	\$1.00
New Haven, Conn. TMD. 14-toji kuopa per J. Noburaitį	\$10.00
Viso	13.50
Buvo lakšte 78	2.156.34
Viso per du Fondu	14.393.76
J. Sekevičius,	
L. G. ir Aut. Fondų fin. Sekretorius, 101 Oak st., Lawrence, Mass.	

*) Žiūrėkite "V. L." Nr. 45 įplaukas į L. G. F-dą.

**) Žiūr. "V. L." Nr. 46.

ŽMONIŲ SVEIKATA.

RIEBI MĖSA.

Mėsa yra mišinys proteinų, riebalų, vandens ir sulčių, kurios jai priduoja savo rūšies kvapnsnį bei skonį. Pv., jautienos kvapnsnis yra kitokis, negu kiaulienos bei avienos ir t.t. Apart to mėsos kvapnsnis ir skonis labai daug priklauso nuo maisto, kuriuo gyvulys yra maitinamas. Laukinių kiaulių (šernų) mėsa turi kitoki kvapnsnį, negu naminių kiaulių.

Mokslas aiškiai darodė, kad riebi mėsa yra daug geresnė už liesą (be taukų) mėsą. Perkant liesa (kudą) mėsą mes negauname, taip sakant, pinigų vertę — tokia mėsa mums labai mažai maisto duoda. Tai delto, kad riebioje mėsoje esantis riebalai (taukai) užturi labai svarbius šilumą gaminančius elementus (augliavandenius), kurie mūsų kūnui yra reikalingiausi, ypač žiemos laiku. Taukuota, riebi jautiena yra geriausia ne tik skoniu, bet ir maistingumui. Kvapnsnis palengvina sugromuliavimą, o taukai pagamina šilumą (energią).

Mėsos maistingumas labai daug priklauso nuo to, kokių būdu ji yra prirengta. Kep-ta jautiena, pavizdžiui, yra lengviausia sugromuliuojama, nes šiluma suardo mėsos fibrino narvelius (celes) arba jas išpučia ir tada pilvo sultis ją greitai ištarpina.

Virta mėsa pasidaro daug sunkiau sugromuliuojama. Chemija darodė, kad šaltas ar šiltas vanduo suketina mėsos narvelius (celes) ir ta da gromuliavimo sultis labai sunkiai gali jas ištarpinti. Verdant srubą (zupę) vos 5 nuosimčiai mėsos maistingumo išsiskunkia; zupęn pereina daugiausia mėsos kvapnsnį. Labai neišmintingai elgiasi tie, kurie paliegiamas ar šiaip silpniesiems žmonėms duoda vien sriubą — tokis maistas juos stačiai bado marina. Chemija dabar aiškiai darodė, kad norint paimti maista, iš mėsos reikia ją gromuliuoti taip, kaip mūsų viduriuose kad ji yra gromuliuojama; visokios zupės yra labai mažos vertės tiems, kurie reikalauja mėsoje esančio maisto. Todel paliegiamiesiems geriausia duoti chemiškai apgromuliuotą mėsą.

Gaspadinė turėtų atsiminti, kad riebi mėsa yra maistingesnė ir pigesnė. Pridėjus taukų prie liesos mėsos toli gražu nepasidarys tas pats, kas yra riebioje mėsoje. Apart to, dabar aiškiai yra žinoma, kad riebalai (taukai) labai lengvai susigromuliuoja. Tai yra dar viena priežastis, kad riebi mėsa turėtų tankiau ant mūsų stalo rastis.

A. J. Karalius, M. D.

Prie kiekvienos progos aukaukite del nuvargusių Lietuvoje.

"Ateitis"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Pėtnyčia, Gruodžio (Dec.) 8 d. 1916 m.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir užrašu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuostata. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, elišės ir p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

ATEITIES PRIEDAS.

Su šiais "Ateities" numeriu visiems "Ateities" prenumeratoriams išsiuntinėjama "Ateities" mėnesinis priedas už gruodžio mėn. Tautiškos savaitės rengėjai gali gauti dar platinimui. Kaina tik 10c.

A. L. T. SANDAROS NAUJOJI VALDYBA, sulig Brooklyno seimo nutarimo, nuo gruodžio 1 d. oficialiai užėmė vietą ir turi vesti visus reikalus. A. L. T. Sandaros pirmininku nuo gruodžio 1 d. jau yra advokatas Fr. Kibartas iš Chicago, Ill., vice-pirmininku R. Adžgauskas, iš Bridgeport, Conn., sekretorium St. Mokus iš So. Boston, Mass. išdininku M. Bučinskas iš Brooklyn, N. Y., finansų raštininku ir oficialių apyskaičių bei paskelbimų tvarkytoju J. O. Širvydas iš Brooklyn, N. Y. Komiteto nariai — Dr. Bacevičius ir M. Viniškaitis. Apšvietos komisijon R. Karuža iš Philadelphia, Pa., A. Rimka iš So. Boston, Mass., ir J. Sekevičius iš Lawrence, Mass. Apšvietos komisija jau pasiskirstė vietas ir jos pirmininku yra R. Karuža, o sekretorium A. Rimka.

Išrinkta taipgi teismo komisija, kurion įeina adv. F. Bračiulis, B. K. Balutis ir Dr. Zymantas, taipgi kontrolės komisija, kurion įeina Dr. Klimas, J. V. Liutkauskas ir P. Norkus.

ZINOTINI FAKTAI APIE A. L. T. SANDARĄ.

Spalio 3 ir 4 d. 1914 m. Brooklyn, N. Y. Amerikos lietuvių draugijų atstovų ir šiaip veikėjų konferencijoje įsteigus Lietuvos Autonomijos Fondą ir išrinkus tam tikrą komitetą, tam pačiam komitetui buvo įsakyta organizuoti visuomeniškai politiška organizaciją.

Sausio 1 ir 2 d. 1916 m. Philadelphia, Pa. įvyko vidurinės srovės veikėjų suvažiavimas, kuris nutarė projektuotą organizaciją pavadinti A. L. T. Sandara ir priėmė keletą pamatinių principų bei taisyklių, kurioms tobulinti ir galutinės programos projektui parašyti buvo išrinkta tam tikra komisija.

Birželio 4 ir 10 d. 1916 m. Pittsburgh, Pa. įvyko vidurinės srovės veikėjų konferencija, kuri priėmė programos projektą su nutarimu įteikti programos komisijai kaip pamatinę medžiagą.

Spalio 20 ir 21 d. 1916 m. Brooklyn, N. Y. įvyko įsteigiamasis seimas, kuris galutinai priėmė programą ir išrinko valdybą bei apšvie-

tos komitetą, taipgi teismo ir kontrolės komisijas.

Kaip į A. L. T. Sandarą įstoti? Lengviausia — sutverti kuopą, ką gali padaryti, jeigu vienoj yra bent penki žmonės, norintys prie A. L. T. Sandaros prigulėti. Nario mokesnis — 5c. kas mėnuo į centro išdą ir 5 c. į kuopos išdą. Kuopa gali sau nusistatyti įstojimo mokesnį kokį nori. Prie A. L. T. Sandaros galima priklausyti ir pavieniu — reikia apie tai pranešti centro sekretoriui.

TAUTIŠKOJI SAVAITĖ

prasideda gr. 9 d. Tautiškoji Savaitė ir tęsis ligi gruodžio 17 d. Per tą savaitę kiekvienas sandarietis arba "vidurinės srovės žmogus" turi dėti visas pastangas, kad kuodaugiausia surasti skaičiuojamą vidurinės srovės laikraščiams ir kuodaugiausia narių A. L. T. Sandarai, taipgi bepartyviškoms švietimo ir kultūros organizacijoms, kaip S. L. A., T. M. D. Taipgi reikia pasistengti, kad L. G. ir ypač Liet. Autonomijos Fondai kuodaugiausia tą savaitę aukų gautų.

Del Tautiškos Savaitės spausdiname čia dar A. L. T. Sandaros Centro sekretoriaus atsisaukimą.

Visoki patarimai apie tautiškąją savaitę atspausdinta šiame Nr. pusl. 3.

LIETUVOS LAISVĖ IR BALTIJOS TAUTŲ FEDERACIJA.

I. Priėjome prie to, kad tautinės politikos dienos reikalavimu pasistatę esame Lietuvos nepriklausomybės principą, ir tai gali mes atvirai daryti ne tik čia, laisvoje Amerikoje, bet ir Vokietijoje, ir net Rusijoje. Prieš pustrėčių metų už tokia "erezija" mūsų kaimynų vokiečių filosofų butume buvę apšaukti bepročiais, o rusų biurokratų — be ceremonijų pasiūsti Sibiro taigų matuoti.

Taigi atsimainė laikai, o su jais atsimainė ir džiųjų galybė bei valdžia turinčių tautų pažiūros į mažųjų bei pavergtųjų tautų teises. Dar daugiau. Tos pačios valdžios ir jų atstovai, kurie prieš pustrėčių metų svajotojais ar utopistais vadino tautų sąjungos ir tarptautinio teismo idėjas skelbėjus, šiandien viešai iš parlamentų tribunos ir tam tikruose laiškuose užreiškia, kad tokiai tautų sąjungos ir amžinos taikos idėjai jie pilnai pritaria ir kad net jų kariavimo tikslas esąs tokia tautų sąjunga ar federacija sutverti ir tuo būdu nuo tolimiesių karių apsaugoti. Ir taip kalba Grey, Briand ir Bethmann-Hollveg — visi trys kariuomenių valstybių vyriausioji vadai.

Taigi pažengėme pirmyn dar vieną ne žingsį, bet šuolį. Ir priimant omenyn dabartinį karės dalykų stovį ir abiejų kariuomenių pusių ekonomines ir dvasines pajėgas galima beveik neabejojant sakyti, kad šia karę vistiek paseks tokios taikos sąlygos, kur tarptautinės sąjungos idėja šio kitoj ar kitokioj formoj bus viešpatuojanti. O taip dalykams virtus ir mūsų, lietuvių, tautos laisvės klausimas daug šviesesnė spalvose atrod.

Bet nebukime ir perdidelės optimistais. Pirmiausia gi turime štai ką įsidėmėti: nors taikos konferencija taikos pamatą pa-

dėtų Wilsono, Grey'aus, Briand'o ir Bethmann-Hollveg'o siulomos "pasaulio tautų sąjungos" principą, visai nemanykime, kad tuo pačiu lietuvių tauta būtų pastatyta šale vokiečių, rusų, anglų ir t.t. žinokime gerai, kad ir Anglijos Grey'us, ir Francijos Briandas, ir Vokietijos Bethmann-Hollveg'as, net, pagalios, Suv. Valstijų Wilsonas — visi jie tik kalba apie pasaulio tautų sąjungą, o ištikrųjų omenyje turi pasaulio didžiųjų valstybių sąjungą. Jų siulomas internacionalizmas ištikrųjų yra ne internacionalizmas, bet keleto gerai suorganizuotų didžiųjų tautų valdomųjų sluoksnių sutartis su tikslu vieni kitiems padėti augščiausiai galimos ekonominės gerovės atsiekti. O kaip ten eisis mažosioms ir silpnosioms tautoms, tai geriausiame atsitikime šio internacionalizmo skelbėjams nerupi, paprastai gi — peršiemę mintimi jas "kulturinti" per visišką ištautinimą.

Taigi šitai o ne kitaip stovi lietuvių tautos klausimas imant geriausį atsitikimą ir, prie šių dienų padėjimo, idealiausias taikos sąlygas. Kuomet susirinkus didžiųjų valstybių atstovai už žalių stalo ir atskleis Europos žemlapio tas vietas, kur yra Lietuva, tai jiems tik vienas klausimas rūpės: prie kokios valstybinės vienos tą lietuvių gyvenamą žemės sklypą bus galima priskirti. Žinoma, jeigu nei viena pusė neturės savo rankose "nesugriaujamų argumentų", kad galėtų tą kraštą pasisavinti, tai, vieni kitiems pavydėdami, stengsis sudaryti tokias sąlygas, kad būtų atviriausios durys savo įtekmei daryti ir interesus saugoti. Iš tų varžytinių, priimant drauge omenyn pačių lietuvių prideramą pastatymą ir įjegos parodymą, ir gali, geriausiame atsitikime, būti suteikta Lietuvai nepriklusomybė su kurios nors "didesnės" tautos ar tautų grupės protektoratu, o blogesniame atsitikime — suverenitetu (sovereignty). Kad dabartiniame taikos kongrese Lietuva būtų priimta valstybių sąjungos šeimynon kaip lygus narys — kas yra mūsų idealu, — tai, žinoma, negalima dar tikėtis, nes ligšiol mes dar nesugebėjome gerai susiorganizuoti ir parodyti savo įjegos, su kuria visi būtų priversti skaitytis.

Nėra abejonės, kad taikos kongreso sprendimas apie Lietuvą daug prigulės nuo to, kaip mes patys mokėsime savo reikalą, kaip patys parodysime savo paremti. Mūsų yra nedaug — tik trys milijonai. Bet jeigu visa mūsų liaudis kaip vienas žmogus stovės už mūsų įgaliojinių ar atstovų pečių ir jeigu tą įjėgą didžiųjų tautų atstovai matys, jeigu negalės su mumis pesiskaityti. Pavyzdžiui čia primename tik instinktyvišką ir drauge sąmoningą mūsų plačiųjų minių kratymsi nuo bent kokių ryšių su lenkais. Šitas lietuvių nenoras ką nors bendro turėti su lenkais yra taip galingas, kad atskirų lietuvių (pav. Herbačevskio) mėginimai vėl suartinti tik juoką ar ironiją iššaukia, ir taip visiems aiškus, kad kiekvienas Lietuvoj pabuvojęs svetimtautis tuojau tą pamato. Ir šiandien jau nei rusai, nei vokiečiai, kurie santikius geriau pažįsta, visai nesvajuoja, kad lietuviai ir lenkai vienoj nepriklausomoj ar autonomiškoj valstybėj sutiltų.

Taigi mūsų reikalavimų didžiausia parama yra mūsų pačių liaudyje. Nuo polonizmo pavojaus toji liaudis jau apsaugota. Pamažu plėtojasi apsaugos skiepai ir prieš germanizmą bei rusizmą. Bet kad galutinai išvengtų polonizmo, rusizmo ir germanizmo pavojaus ir kad juo lengviau atsiekti daugiausiai galimo savosios kultūros žydėjimo ir laisvės, mes turime įsikišti kultūriniai-politinių sąlygų, kurios mums užtikrintų pilną

kultūrinę laisvę ir ekonominę gerovę. Kaip tokias sąlygas užtikrinti?

Čia mes, bent tuotarpu, turime įeiti į sritį daleidimų ir spėjimų. Bet visgi, be didelio pavojaus suklysti, galime daleisti, kad ar anksčiau ar vėliau Lenkija įgis nepriklausomybę. Nepriklausoma Lenkija, turedama Vislą, negali apsieiti be išėjimo į jures ir šitą visi lenkai (vieni slapčiai, kiti atvirai) savo idealu stato. Ir nežiurint į vokiečių priešingumą, Lenkija pasistengs ir įgis sau priklausoma Vislos įtaką su Dansko (Danzigo) portu, nes be Dansko — Lenkija būtų pasmerkta merdėjimui (tėto, ir etnografiškai lenkams Danškas lygus mūsų Vilniui, tik svarbesnis). Taipgi turime skaitytis kaip su ateities faktu, kad tautystės ir internacionalizmo idėjoms pletojanties ir jų išstatytiems principams pamiment viršų, dabar ant kitų viešpatuojančios tautos turės pasitenkinti savo natūraliais rubežiais.

Ir pirmiausia viso to pasekmė bus ta, kad nuo vokiečių tautinės valstybės mes vėl galime būti atskirti etnografinės Lenkijos rubežiais.

Dabar jeigu mes paimsime žemlapį ir nuo Baltijos jurių ke lio prie Rudkalnio (Braunsberg) užrėšime tiesią liniją pro Mozurų ežerus ir Augustavo kanalą, tai pamatysime, kad čia eina naturalis — etnografinis ir naturaliai strateginis rubežius tarp Lenkijos mozurų ir Lietuvos dzukų, apima visą Nemuno baseiną ir atsimuša į Pinski nepereinamas pelkes. Dar daugiau: ta linija eina taipgi naturalis rubežius tarp vidutiniai pakenciamos pietų ir žiemų gamtos. Pavyzdžiui, su ta linija, apskritai imant, pasibaigia cukrinių burokų sodinimo plotas — pramonės šaltinis, kuris lenkam daug naudos atneša ir atneš ateityje.

Dabar tik gerai įsivaizdinkim padėjimą. Nuo vokiečių jei nesame, tai galime būti atskirti lenkų (bet kad ir nebutume, Nemuno baseinas vistiek lietuvių apgyventas). Tarp lietuvių ir lenkų visu plotu yra neturaliai rubežiai Mozurų ežerų ir Augustavo kanalo pavidale. Nuo lenkų mus stumte atstumią praeities skaudūs patirimai ir jokia speka mus prie jų amžinai nepirši. Kultūrinio žvilgsniu su lenkais susidėti būtų tuo didesnis pavojus, kad jie lietuvių ištautinimui ir pavergimui labai guduriai moka panaudoti bažnyčią. Ekonominio žvilgsniu ristiš su lenkais mums nėra jokio išrovavimo, nes švelnesnė Lenkijos gamta jų patirimus daro nepritaikomais šaltesniame Lietuvos klimato su apyskūpiams gamtos turtais. Pietai mums ne draugai ir ne paveikslas.

Bet patys vieni, be jokių artimesnių ryšių ir be savitarpinio pasigelbėjimo taipgi neapsieisime. Ne tie jau laikai, kad pylymais apsiklus būtų galima gyventi be draugų ir be artimesnių prietelių. Tik jų įieškoti turime ten, kur bendri reikalai juos prie mūsų taip-pat pririštų, kaip mus prie jų. Tokių draugų mes galime rasti tik šiaurėje — pirmiausia pas latvius, o paskui pas estus ir suomių, o taipgi pas norvegus, švedus ir danus. Mes turime žinių, kad šitų tautų kairie politikos veikėjai apie susiartinimą su Lietuva ir lietuviams jau seniau svajojo, o dabar, kare einant, daugelis ir rimtai apie tai galvoja. Kitame numeryje šitą klausimą "paliesime plačiau ir pažiūrėsime, ar verta mums šitai Baltijos tautų federacijos idėjai pritarti ar ne."

Apžvalga.

Juokdariai.

Mes taip ir tikėjome, kad "Darbininko" pradėtas naujas mesusipratimų sėjimo darbas savo kenksmingus vaisius išduos. Tas ir atsitiko. "Darbininkui" permainingus frontą ir ėmus agituoti, kad naujai projektuojamas organizacijų atstovų suvažiavimas būtų kviečiamas ne Centralio Komiteto, bet katalikų "tautos arba jų "Amerikos lietuvių Tarybos" ar bent abiejų įstaigų kartu, atsiliepė į tai ir "Keleivis" Nr. 47 sako, kad suvažiavimo organizavimo "pradžią galėtų padaryti ir Lietuvos Šelpimo Fondas" ir užreiškia, kad jis niekados nepritars, kad į šitą darbą kištusi "Centralis Komitetas" ar "Tautos Taryba". Tai yra aiškūs "Darbininko" drumstimo vaisiai, nes "Keleivis" pirmą visai del sušaukimo pirmenybių nesiginčijo. Juokdariai, daugiau nieko. Svarbiausia gi, kad abejai užmiršta, jog ir tautininkai taipgi gali savo "pretenzijas" apreikšti ir pareikalauti, kad tokį suvažiavimą šauktų — na, kad ir L. Gelbėjimo Fondas, Sandara ar kt. Kas tada būtų?

Ką tas reiškia?

Nespėjome parašyti šios pastabos, kaip gavome naujausį "Darbininko" Nr. 131, kur, tarp kita-ko parašyta štai kas:

"Dabar besirengiant prie suvažiavimo, visųpirmia reikia galutinai išristi Amerikos lietuvių Tarybos papildymo klausimas. Jei mūsų kitų srovių organizacijos pasirupins savo atstovus į Amerikos lietuvių Tarybą paskirti, galima tuomet ir iš šaukiamojo suvažiavimo tikėtis gerų pasekmių. Kiekvienam aišku, kad tik Amerikos lietuvių Taryba galės turėti vadovaujančią rolę mūsų viešame gyvenime, ypač Lietuvos politiškojo klausimo prasmėje. Suvažiavime įsteigta bendra visų fondų valdyba bus kaippo Am. Liet. Tarybos šaka ir ji turės vadovautis Am. Liet. Tarybos nurodymais. Dabar laikas ta svarbų klausimą pajudinti spaudoje ir plačiai jį apkalbėti prie kokios nors išvados. Mes katalikai tik tuomet galėsime pradėti bendras tarybas fondų suvienijimui, kuomet aiškiai žinosime, ką pagalios mano apie įėjimą į Amerikos lietuvių Tarybą liberalų ir socialistų organizacijos ir spauda. Be to nematome net reikalo važiuoti į kokius nors seimus, jei jie nebus mums gvarantija, kad darbas nepasibaigs vien tik komedija. Esame perdaug šiais laikais užimti ir turime begales kitų reikalų, kad bereikalo laiką ir pinigų eikvoti..."

Lai liberalai ir socialistai pasirodo esą augščiausi savo partijos siekių, o vienybė kaip matant įvyks. Kvietėme juos jau kelis syk į Amerikos lietuvių Tarybą įeiti, dar sykį kviečiame ir laukiame jų paskutinio žodžio, kuris turės nusverti, ar reikalinga mums suvažiavimai ar ne." (Kursyvas mūsų. "At." Red.)

Reiškia, paduotas ultimatumas: priimsite mūsų prieš du metu pastatytas sąlygas, tai tarsimies, o jei ne — tai eikit sau su savo... Lietuva ir jos žmonių vargas, nes mums brangesnė savo "partijos", kurią vadinam katalikiška, politikė. Ir drįsta dar šaukti tautininkus ir socialistus, kad jie pasirodytų "esą augščiausi savo partijos siekių"!

"Darbininko" redaktoriui kun. F. Kemešui mes turime priminti, kad jis, spausdindamas šį straipsnį, pasielgė ne tik priešingai sutarimui, įvykusiame Bostono laikraščių redaktorių ir fondų skyrių atstovų pasikalbėjime spalio 31 d. dalyvaujant svečiams kun. J. Žilinskiui ir M.

Yčui, bet ir savo patiems straipsniams, atspausdintiems po to pasikalbėjimo.

Ir mes galėtume paklausti, kas privertė tokią staigią atmainą padaryti — "partijos siekiai" ar noras susitarimo dalygalutinai palaidoti? Nes lietuvių vaisių iš tokio darbo tikrai juk negalima.

Mes vienok turime vilti, kad tikrai katalikiška, o ne klerikališka, A. lietuvių visuomenė taipgi ir kitos srovės tokio netaktinio "D-o" įsišokimo nepaisys ir navo pradėtą darbą varys toliau. "D-o" pretenzijos savąją Tarybą padaryti kokia tai augščiausia ar vadovaujanti lietuvių politiškos minties įstaiga šiaip yra tiesiog naivus įsišokimas kadangi mes jau gana gerai žinome ir su tuo turime susijog tokia įstaiga gali būti Europoje, o antra — visųpirmia daugumas organizacijų su suvažiavimas ir sujungti juos išsirinkti tokią tarybą ir daryti tokias direktyvas (įsakymus) kokių ta valanda reikalaus ir kias pripažinti naudingoms organizacijų atstovai, o "D-kas" ar koks kitas laisvatis.

Del Tautos Tarybos peticijos "D-kas" pasididžiavome, kad Tautos Taryba liko didelį darbą, sudarydama "milžinišką peticiją Taikos Kongresui", po kuria esą surinkta virš 100.000 parašų ir esą dar dar renkama.

Kiek mes žinome, tai toj Tautos Tarybos peticijoj reikalaujama Lietuvai autonomijos. Bet gi dabar visų lietuvių reikalavimas yra ne autonomija, bet nepriklausomybė! Nejaugi Tautos Taryba rodytis taikos kongresui su savo "milžiniška peticija", kurioj išstatyti taip nykštukiški reikalavimai?

Mums rodos, kad ta peticija dabar jokios vertės neturi, ir jeigu jau naudinga, tai reikėtų naujo suredaguoti ir išnaujo pakeičius rinkt.

Mass valst. S. L. A. narių suvažiavimas.

Lapkritio 26 d. Worcester, Mass. įvyko Mass. valst. narių suvažiavimas, kad aptarti įkorporavimo klausimą Mass. valst. juo. Suvažiavime dalyvavo Centro Valdybos sekretorius A. B. Strimaitis, kuris paaiškino dalykų stovį. Paaiškėjo, kad šios klūtys viena po kitos paplūmos ir netrukus S. L. A. galbuti įkorporuotas.

Dr. J. Šliupas ir kun. Jonas Linskas dalyvaus pavergtųjų tautų kongrese.

Dr. J. Šliupas A. L. Centralio Komiteto yra įgaliotas dalyvauti gruodžio 10 ir 11 d. Washingtono pavergtųjų Tautų kongrese. Liet. Autonomijos Fondas, visai nežinodamas apie Centralio Komiteto nutarimą, krivulės lietuvių taipgi taria apie Dr. J. Šliupą įgaliojimą važiuoti tam suvažiavimui.

Savo keliu mes girdėjome, kad nuo katalikų Tautos Tarybos tame kongrese dalyvauti yra įgaliotas kun. Jonas Žilinskas.

Ohio, Penns-osa ir Michigan valstijų jų lietuvių turi daryti progą pasidabuoti del Liet. Gelbėjimo ir Autonomijos Fondų nes ten lankosi p. A. M. Martus, kuris sutinka bile kur važiuoti ir kalbėti. P. Martus šįmet sugrįžęs iš Europos ir patais savo akimis matė karės baisenybes.

NAUJI KOMP. M. PETRAUSKO RAŠTAI

"Tėvynė" praneša, kad baigiama spausdinti M. Petrausko operetė "Sventoji Naktis"; išleido Vargonininkų Sąjunga. "Ateities" spaustuvėje jau atspausdinta M. Petrausko pamintas Muzikos žodynėlis. Išleido "Lietuviška Muzikos servatorija", 395 Broadway, So. Boston, Mass. Žodynėlis nagdingas kiekvienam muzikos mėgėjui. Kaina 25c.

KAS TAI YRA A. L. T. SANDARA.

"Pirmiausia, augščiausia ir vadovaujančiu A. L. T. S. idealu yra tautiško savistovumo palaikymas ir ėjimas prie plačiausių demokratybės principų."

Iš A. L. T. Sandaros programos.

Tauta ir demokratija. Šiuose dviejuose žodžiuose išreikšta visa A. L. T. Sandaros programa. "Tautiško savistovumo palaikymas ir ėjimas prie plačiausių demokratybės principų" pastatyta "pirmiausia, augščiausia ir vadovaujančiu A. L. T. S. idealu." Ką-gi tai reiškia?

A. L. T. SANDARA IR TAUTOS KLAUSIMAS.

Pirmiausia tą, kad amerikiečiams tautiško savistovumo palaikymo reikalas gal but daug daugiau atjaučiamas negu mūsų broliams Lietuvoje. Mes esame atskirti nuo mūsų brolių, draugų ir pažįstamų, esame atskirti nuo gimtinio krašto ir priprastųjų, ir pamylėtų darbų — atskirti ir čia atsidurę ne per savo ir ne per mūsų brolių kaltę, o del svetimųjų priespaudos ir jų gobšios, žiaurios politikos. Ir štai čia mes ištolo tartum veidrodyje matome visus mūsų pasilikusių brolių skriaudas, taipgi aiškiausia matome svetimųjų daromas pastangas ir taisomas pinkles, kad galutinai mūsų brolius nuo žemės paviršaus nutrinti. Iš kitos pusės mes čia, tarp svetimųjų atsidurę, nedaug ku geresniame padėjime esame. Iš visų pusių grėsia mums ištautėjimo ir visiško išnykimo pavojus. Mūsų pačių šeimynose suka sau lizdą mūsų tautinės mirties giltinė. Mūsų vaikai, čia gimę arba užaugę, jau lietuviškai su savo tikrais tėvais nenori ir nemoka kalbėti. Jie mūsų nesupranta, o mes jų. Juos vilioja blizgantį anglų civilizacija bei jos vaisiai (prie jų kultūros nepriaugę), o mūsų jaunutės kultūros diegus su panieka žiūri. Mūsų mokyklose vaikai dažniausia išmokomi didžiulio savo "amerikonyste" ir iš augšto su panieka žiūrėti į visą Europos, o drauge ir lietuvių kultūrą. Ir jie yra ir pasilikę mūsų tautai ir mums patiems visiškai prapuolę, jeigu umu laiku nebutų pasirupinta jų širdyse dar neužgesusi lietuvių ugnelės pakurstyti.

Štai delko A. L. T. Sandara vienu "pirmiausia, augščiausia ir vadovaujančiu idealu" pasistatė "tautiško savistovumo" arba "tautos-lietuvių palaikymą". Šią programą sakinį išreiškė ne tiek protas, kiek tautinės gyvybės palaikymo instinktas.

Patriotizmas, bet ne siauras nacionalizmas ir ne šovinizmas. Proto — ir tai sveiko proto įtekmė aiškiai matyti tolimesniuose A. L. T. Sandaros programos punktuose, kur kalbama apie tautos susitvarkymo klausimą. "Trokšdami mūsų tautai kuoplačiausios liuosybės, mes einame visais tinkamais keliais prie etnografinės Lietuvos savistovybės" (A. L. T. S. progr. p. III.). Čia išreikšta sveiko patriotizmo reikalavimas. Bet mes anaipol tuomi nemanome užgauti ar siaurinti kitų tautų teisių. Priešingai, programos punkte IX viešai užreikiame, kad "kiekviena tauta privalo turėti teisę spręsti apie savo likimą ir vidurinių susitvarkymą". Dar daugiau: punkte VIII mes skelbiame, kad "svetimos kilmės žmonių teisės privalo būti lygios su visos valstybės gyventojų teisėmis ir jų skirtingieji kultūros bei dvasios reikalavimai patenkinti proporcingai sulig jų skaičiais". Pagal šiuo punktą, A. L. T. Sandaros išstatytieji tautiškaip-politikiški reikalavimai ne tik nesipriešina kitų tautų laisvei, bet dar ir užtikrina lygias ir pilnas teises svetimos kilmės žmonėms, nežiurint, kad jų Lietuvoje būtų visai mažai. Taigi savistovęj Lietuvoje, jeigu A. L. T. S. principai gyvenimo pamatan būtų padėta, jokių tautinių persekiojimų, skriaudų nei nelygybės būti negalėtų.

Bet mes einame dar toliau. Šiandien, pasaulinės karės akyveizdoje, kiekvienam protaujančiam žmogui gali būti aišku, kad negana turėti laisvę ir tautinę savistovybę, bet kad reikia dar sąlygų, kurios tą laisvę ir

savistovybę nepajudina, nesugriaua, nepaliečiama padarytų. Mes matome, kaip ant popieros užtikrinta ir parašais patvirtinta tautų laisvę ir savistovybę šiandien mindžiojama po žmonių ir arklių kojų, ištisos tautos didesniųjų ir stipresniųjų žudomos ir naikamos. Kad to ateityje neatsitiktų su lietuviais arba kitomis mažesnėmis ar didesnėmis tautomis, tai mes ir sakome (punkte X), kad "tautų ir valstybių nesupratimai privalo būti rišami ne karės keliu, bet arbitracijos teismu". Gana karių ir tautinių peštynių! Pasaulio tautos savo nesupratimams rišti ateityje privalo turėti augščiausiąjį teismą arba tribunolą ir visos jos, del savo ir visų žmonių gerovės, privalo prigulėti vienon tautų šeimynon, sąjungon arba federacijon, kurion lygiomis teisėmis ir lygiomis pareigomis įeity ir laisva, demokratinė Lietuva.

A. L. T. SANDARA IR DEMOKRATIJĄ.

"Demokratija — reiškia liaudies valdžia. Tai yra toks visuomenės surėdymas, kada liaudis — plačiosios darbo masės — pati savais reikalais rūpinasi, kada ji pati nustato visuomenės ir valstybės surėdymą, paskiria tam tikrus pilduosius organus ir juose reiškia savo valią, savo norus, (siekinius ir visa tai vykina gyveniman, turėdama omenyje visų reikalus".

"Naujoji Lietuva" Nr. 43, 1916.

Demokratybės principų gyveniman kūnijimas ir jos idealų plėtojimas. A. L. T. Sandaros programoj pastatyta šale tautiško savistovumo palaikymo. Tuomi kiekvienam duodama proga aiškiai suprasti, kad mums reikia ne tik savistovės Lietuvos, bet ir laisvos, demokratiškos, t. y. tokios, kur eitų viskas liaudžiai per liaudį, kaip jau senai didis Amerikos patriotas Lincolnas pasakė.

Demokratijos esybė ir uždavinys gana tikslingai apibriežta "Naujosios Lietuvos" Nr. 43, Redakcijos straipsnyje (žiūr. viršū citatą), ir mums smagu pabriežti, kad Europos lietuvių demokratijos nepartyviško organo pamatinės mintys apie demokratijos uždavinius pilnai sutinka su vadovaujama mintimi A. L. T. Sandaros programos. Štai tik vienas pavidys. "Naujojoj Liet." pasakyta, kad "demokratinės srovės stengiasi įvesti visuotiną politinę ir socialę lygę, stengiasi panaikinti visokias atskirų asmenų, luomų ir klesijų pirmenybes bei privilegijas". Ir A. L. T. Sandaros programos punkte VI užreikiata:

"Ekonominiai-socialiuose klausimuose mes vadovausimės demokratybės principais, ir užreikiame, jogei kiekvienas žmogus privalo turėti pilnutėlę liuosybę naudotis gyvenimo progomis, kurios nesipriešina šalies įstatymams. Su tuom patim mes atmetame senovinį principą, kuris leidžia tauoje egzistuoti kokiems-nors labiau privilegiuotiems luomams".

Bet A. L. T. Sandara nepasitenkina apalais žodžiais, o eina toliau ir apibriežia, kaip tie demokratybės principai gyveniman turi būti vykunami. Pункte VII pasakyta, kad pamatiniais šalies įstatymais turi būti užtikrinta:

"(a) Pilna lygybė prieš įstatymus visų gyventojų neskiriant nei rasės, nei tautos, nei tikybos, nei kilmės, nei lyties;

(b) Sąžinės, spaudos, žodžio, susirinkimų ir susidraugavimų laisvę;

(c) Demokratiškas valstybės, taip-gi ir

visuomenės draugovių sutvarkymas su lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų."

Taigi, jeigu sulig A. L. T. Sandaros programos būtų sutvarkyta šalis, tai joj visi žmonės būtų lygūs, visi turėtų lygias teises ir lygias pareigas, visi — vyrai ir moteris — be jokio skirtumo galėtų dalyvauti šalies valdyme ir jo reikalų tvarkyme. O kad žmonės patys sau nesikaltų retėžių ir savo reikalus taip tvarkytų, kad būtų nauda jiems ir visai šaliai, tai A. L. T. Sandara savo programon pabriežia ir geistinos tvarkos principus, butent (žiūr. p. VI, e, f, g, h):

"Racionalis žemės klausimo išrišimas; Aptautinimas (nacionalizacija) ir apmiestinimas (municipalizacija) visuomenės naudojimų įstaigų ar ukio šakų, k. a. miškų, ežerų, gelžkelių ir kitų šviesos ir jėgos šaltinių bei susinėsimų įrankių;

Progresyvė mokesnių sistema nuo turto, pajamų, pelno ir palaikų;

Laispniškas panaikinimas netiesiųjų mokesnių nuo visuomenės vartojamųjų dalykų."

Sulig šių A. L. T. Sandaros programos punktų sutvarkytoje šalyje, žemė negalėtų būti valdoma šalies ir žmonių nenaudai, bet jos valdymas ir apdirbimas būtų taip sutvarkyta, kad atneštų didžiausią naudą tą žemę dirbantiems žmonėms ir visai tautai. Taipgi negalėtų atskirti žmonės ar kompanijos laikyti užgrobę miškus, ežerų, gelžkelių, elektros ir kitų jėgos ar šviesos šaltinių — tie dalykai turėtų priklausyti arba valdžiam, miestams arba visai tautai. Taipgi mokesčių turėtų mokėti daugiausia tie, kurie daugiausia turi, ir būtų panaikinta netiesieji mokesčiai nuo tokių daiktų, kuriuos turi sumokėti beveik vieni biednieji, kurie jau ir be to gana mažai visko turi. Žodžiu, A. L. T. Sandarai rūpi ne tik tautos-lietuvių teisės palaikymas, bet drauge ir "žmonių gerbuvio pakėlimas bei demokratybės auklėjimas."

A. L. T. SANDARA IR DARBININKAI.

"Žmogus nelaimingas ne delto, kad jis turi mirti arba dargi badu mirti... Bet gyventi varge nežinia kodėl; alintis darbu ir nieko nepelnęti; būti pailsusiu, pavargusiu, ir atskirtu, apsiustu vien šaltu visuotinu "laissez faire" "tesizinais", — tai yra visą savo amžių mardėti, kalėti kurioj, negyvoj Begalinėj Netiesybėj... Tada yra ir amžinai pasilikęs nepakenčiama visiems žmonėms, kuriuos Dievas sutvėręs. T. Carlyle.

Kas demokratas, tam negali nerupėti darbo žmonių buvio pagerinimas. Patys demokratybės principai neleidžia, kad visuomenėje ar tauoje būtų neaprupintų žmonių, kuomet kiti pertekliuje gyventų. Delto ir A. L. T. Sandara, kaip demokratijos idejų skelbėja ir nešėja, nepasilieka kurčia ir j darbininkų klausimą. A. L. T. Sandara ne kokių privilegijų ar pirmenybių darbininkams reikalauja, bet tik taisyti lygių su kitais visuomenės sluogsniais teisių ir tokių sąlygų, kad žmoniškai galėtų pragyventi.

Pirmoji žmoniško pragyvenimo sąlygas tai yra toksai darbo dienos ilgumas, kad žmogus turėtų ligvlei laiko pasilsėti, savo asmeninius ir šeimynos reikalus aprūpinti, taipgi savo dvasios jėgas sustiprinti ir kilti augštin kulturoje. Delto A. L. T.

Sandara reikalauja, kad įstatymais būtų nustatyta "darbo dienos ilgumo maksimum, kad joks fabrikantas ar bosas neturėtų teisės ir negalėtų žmogaus perilgu darbu kaninti.

Bet negana turėti ligvlei liuso laiko poilsui ir kitiems reikalams atlikti — reikia dar, kad žmogus turėtų iš ko žmoniškai pragyventi ir savo dvasios reikalavimus patenkinti. Delto A. L. T. Sandara taipgi reikalauja, kad būtų nustatyta norma minimum užmokesnio, iš kurio žmogus galėtų sau žmonišką pragyvenimą įsitaisyti.

Iš visų darbininkų — vaikai ir moteris reikalauja ypatingos globos, nes jie silpnesni, reikalauja daugiau pailsio ir sveikesnių darbo sąlygų. Pagalios, moteris juk tai žmonių motina, o vaikai ir jaunimas — tautos ateitis. Delto ir A. L. T. Sandara reikalauja, kad dirbant vaikų ir moterų sveikata būtų prideramai apsaugota.

Bet žmogus gali neperilgai dirbti ir žmonišką užmokesnį gauti, taip-pat jo darbo sąlygos sveikatos žvilgsniui gali būti žmoniškos, vienok atsitikus nelaimėi, sužeidimui, ilgesnei bedarbei, pagalios senatvei — sutauptinti skatikai tuojau gali išsibaigti ir žmogus palieka be pragyvenimo šaltinių, be priežiūros ir yra pasmerktas skurdai arba badui. Kad ir nuo to darbininkas žmogus būtų apsaugotas, A. L. T. Sandara savo programoj reikalauja, kad būtų įvesta "visuomenės lėšomis apdraudimas nuo lygy, senatvės, sužeidimų, bedarbės", idant žmonės tokiuose visai ne iš jų kaltės pasidariusuose priepuoliuose gautų paramą ir pašalpą.

Daug vargo darbo žmonės ir visa šalis nukentčia delto, kad dabar darbdavių ir darbininkų nesupratimai rišami tokiu pat budu, kaip valstybių nesupratimai, t. y. per karę, kuri vadinama streiku. Streiko metu, kaip ir karėje, gali pergalėti viena ar kita pusė, t. y. streikuojantieji darbininkai arba darbdaviai, bet visa šalis, visuomenė ir darbo žmonės, kaip toki, visuomet pralaimi, — pralaimi net ir tuomet, kuomet darbdavius pergalė: nes darbdaviai paskui pakelia produktų arba išdirbinių kainas ir darbininkai jiems vistiek paskui savo uždarbį atgal sumoka. Kadangi mes reikalaujame arbitracijos teismo valstybių ir tautų nesupratimuose ir kadangi mes reikalaujam pilnai demokratiškos pačių žmonių valdžios, tai ramia sąžine galime pavesti arbitracijos teismui, susidedančiam iš abiejų pusių ir žmonių valdžios atstovų, risti ir darbdavių darbininkų nesupratimus. A. L. T. Sandara delto ir sako, kad "tarpe darbdavių ir darbininkų nesupratimai turi būti rišami arbitracijos keliu." Bet kadangi yra žinoma, kad šiandien nėra galima darbdavius priversti nepartyviško arbitracijos teismo sprendimų klausyti ir kadangi šių dienų valdžios dar nėra tikrai žmonių valdžios (net ir demokratiškų valstybių rinkimuose svarbią rolę lošia papirkimai ir kt., neskaitant žmonių nesupratimo), tai A. L. T. Sandara, kad neužkrsti darbininkams kelio savo teisingus reikalavimus nuosavomis jėgomis apginti, pilnai pripažįsta streikų laisvę ir sako, kad arbitracijos keliu taikos "veikiai negalint atsiekti, mes pripažįstame liuosybę streikų". Streikas šiandien dažnai yra vienintelis darbininkų kovos budas ir visai uždrausti darbininkams mesti darbą niekas nemano ir negali. Visko, ko galima pageidauti ir ko pageidaujama, tai kad streikai būtų keliam tik po to, kaip kitokio susitaikymo budu arbitracijos keliu nesurandama.

Jeigu dabar mes atsiminsime, kad pačių demokratybės principų įkūnijime yra drauge darbo žmonių gerovės užtikrinimas (kaip jau turėjome progos pamatyti skyruije "A. L. T. S. ir demokratija"), tai pamatysime, kad A. L. T. Sandara ne tik tautai ir kiekvienam žmogui, bet ir ypač darbo žmonėms pasiryžusi yra suteikti augščiausiai galimą ekonominę ir kultūrinę gerovės laipsnį.

P. S. Kitame numeryje bus straipsniai: A. L. T. Sandara ir socializmas, A. L. T. Sandara ir tikyba, A. L. T. Sandara ir kultura, paskui eis trumpa A. L. T. Sandaros istorija ir paaiškinimai, kaip j A. L. T. Sandarą įstoti, kaip sutverti kuopą ir t. t.

PADEJIMAS RUSIJOJ.

Praeitame "Ateities" Nr. užsienių gyvenimo apžvalgoje mes pranešėme keletą žinių, kurios rodė į nepaprastą santykių įtempimą tarp valdžios ir Dumos atstovų. Kas ištikrųjų ten dabar darosi, tikrai nežinia, nes Ameriką žinios pasiekia iškoštos kelių cenzūrų, bet pačioj Rusijoje žmonės ne viską žino. Bet iš tų žinių, kurios atėjo per Londoną, Berlyną ir kitas vietas, dalykai išrodo štai kaip.

Prieš Dumos atidarymą visoj šalyj buvo labai didelis nepasitenkinimas Šturmerio valdžia. Viena delto, kad toji valdžia nesugebėjo sutvarkyti maisto klausimo ir daugelyj vietų gresė formalis badas. Paskui — visoj šalyj pasididino persekiojimai ir policijos saivalė. Ir trečia — atstatymas liberališkesniųjų ministerių ir ypač užsienio reikalų ministerio Sazonovo tvirtino gandas, kad Rusija veda atskiras taikos derybas su Vokietija. Dar daugiau: Dumas atstovai žinojo, kad tokios derybos ištikrųjų vedamos, kad į atsakomas vietas pastatoma vokiečių šalininkai, kurių trukdo net armijos aprūpinimą, kad rusų dešinieji pasiryžę yra geriau pralaimėti karę, negu duoti daugiau teisių žmonėms ir sumažinti biurokratų saivalę.

Dumai atsidarius turėjo visas praplyšti. Šturmerio valdžia, matyti, jautėsi stipri ir buvo pasiryžusi su Duma visai nesiskaityti, nes pirmąjį Dumos posėdį atidarius Šturmeris su kitais ministrais visai pasišalino ir atstovų kalbų neklausė. Visi tik lyg stebėjosi, kad Dumoj pasiliko karės ministeris Šuvažev ir laivyno Grigorovič.

Prasidėjo atstovų kalbos, progresistų demonstracija ir t.t. Bet "bombą", kuri nuvertė Šturmerį, paleido kadetų vadas Miliukovas. Ką jis kalbėjo — tuo tarpu čia niekas tikrai nežino, nes jo kalbos nepraleido ne tik Ameriką, bet ir Rusijoje buvo uždrausta spausdinti. Yra tik žinoma, kad Miliukovo kalba buvo tokio turinio kad valdžia tylėti negalėjo. Uždraudęs spausdinti kalbą laikraščiams, ministerių pirmininkas Šturmeris jau rengėsi Miliukovą traukti teisman ir areštuoti. Bet čia atsitiko kas tai netikėto. Iš pasiekusių žinių neaišku, ar karės ir laivyno ministrai jau žinojo apie tokį Šturmerio valdžios pasiryžimą ir tyčia padarė viešą demonstraciją, ar po Miliukovo kalbos momentališkai nusprendė, bet gana to, kad karės ir laivyno ministrai vienas po kito paėmė žodį ir iš Dumos tribunos užreiškė, kad atskiros taikos su Rusija negali būti ir kad karę laimėti galima ir bus laimėti tik su Dumos pagalba. Be to, karės ministeris demonstratyviškai sveikino Miliukovą, kuris savo kalboj ką tik taip pliekė valdžią ir ku-

ri valdžia rengėsi traukti teisman ir areštuoti.

Susidėjo neišpasakytai baisus padėjimas, nes aiškiai pasirodė, kad žmonių atstovai ir kariuomenė eina išvien prieš caro valdžią. Toliau eiti caro valdžia neišdrįso. Caras atstatė Šturmerį ir ministerių pirmininku paskyrė Trepovą, ligšiolaičinį kelių ministerių, o užsienio reikalų ministeriu Neratovą, ligšiolaičinį sekretorių.

Dumos laimėjimas čia jau aiškus. Bet kova su caro valdžia dar nepasibaigusi, ir net galima abejoti, ar tai tik nėra tolimesnis caro valdžios pasekmingas manevras. Dalykas tame, kad Trepovas, kuris pastatytas į vieton sukompromituoto Šturmerio, jokais ypatingais gabumais nepasižymėjo, ministerių posėdžiuose buvo Šturmerio šalininkų pusėje, nekalbant apie negarbingą jo tėvo ir brolio praeitį. Neratovas vėl iš tos pačios Šturmerio mokyklos. Taigi naujų žmonių prie valdžios vairo nepašaukta, o senieji reakcionieriai palikti. Taigi ir "laisvių" Rusijoje tuotarpų tikėtis negalima. Šio to gero iš Rusijos galima būtų tikėtis tik tuomet, jeigu kariuomenei, žmonėms ir Dumai pasisektų caro valdžią priversti duoti ministerius, kuri už savo darbus atsakytų ne prieš carą, bet prieš žmonių atstovus Dumą.

P. S. Šis straipsnis del vietos stokos atliko nuo praėjo numerio. Per tą laiką atėjo žinių, kurios pabaigoj išreikštą abejojimą del Rusijos laisvės patvirtina. Atidarius Dumos posėdį gruodžio 2 d. aiškiai pasirodė, kad caro valdžia nusileisti nemano, ir kad Trepovo paskyrimas buvo tik gudrus caro valdžios manevras. Dumoje prieš valdžią šį sykį išstojo net garsūs dešiniųjų vadas Puriškevičius. Jis vardais paminėjo keletą augstų asmenų ir ministerių ir kreipdamas į ministerius pasakė: jeigu jums brangesnė šalies gerovė už jūsų karjerą, eikite visi pas carą ir pasakykite jam, dalykai ilgiau taip būti negali.

PRAGYVENIMO BRANGUMAS.

Visuose Amerikos kraštuose žmonės skundžiasi ant pragyvenimo brangumo. Yra daugelis prirodymų kad įvairūs pirkliai ir pabrikančiai yra susitartę tyčia pakelti kainas. Daromai tirinėjimai, renkama komisijos ir kt., bet nieko negelbsti. Dabar daugelyj vietų prasidėjo naujas judėjimas — šaukiamas steigti kooperacijos krautuves ir agituojama, kad miestai patįs steigty visuomeniškas krautuves. Šičia gal ir bus geriausias ginklas prieš pirklių suokalbūsus. Tik jis dar negalutinas. Reikėtų, kad miestai, valdžia ir žmonių kooperacijos-draugijos pasistengtų į savo rankas paimti ne tik

reikalingiausiųjų daiktų pardavinėjimą, bet ir jų gaminimą arba bent dalį. Tada privatiški pirkliai ir gamintojai ištikrųjų turėtų rimtai su tokiais konkurentais skaitytis ir negalėtų per daug kainų kelti.

Vietos žinios.

TAUTISKOJI SAVAITĖ.

A. L. T. Sandaros 7 kp. yra nutarusi per tautiškąją savaitę parengti tris vakarus.

Pirmosios prakalbos bus gruodžio 10 d., nedėlio, 2 val po pietų.

Antras vakaras bus subatoj gruodžio 16 d. vakare.

Trečias vakaras bus nedėlioj gruodžio 17 d. 2 val po pietų.

Visi parengimai bus Lietuvių svetainėje. Per visus parengimus bus prakalbų, paskaitų ir šiaip pramogų — deklamacijų, dainų. Subatoj dalyvaus choras, o nedėlioj bus "lietuviškas vodevilis".

Kalbes geriausi kalbėtojai iš Bostono ir Naujosios Anglijos. Bostone ir apiliekose taip gi darbuosis atvažiuavę A. L. T. Sandaros organizatoriai M. Šalčius.

A. L. T. SANDAROS 7 KP. SUSIRINKIMAS.

Ivyko lapkričio 30 d. vakare Lietuvių svetainėje. Daugiausia buvo kalbėta apie veiklą per Tautiškąją Savaitę. Išrinkta komisija iš pp. Norkuno, Pečiulio ir Palonio.

T. M. D. vietinės kuopos įgaliotiniai J. Strimaitis ir J. Žemantaitis kreipėsi del bendro paskaitų surengimo. Nutarta tokias paskaitas bendrai rengti ir pavesta apšvietos komisijai su T. M. D. galutinai susitarti.

"GABIJA" DALYVAUS TALKININKŲ BAZARE.

Gruodžio 14 d. "Gabijos" draugija su savo vedėju komp. M. Petrausku pakviesti ir dalyvaus talkininkų bazare Mechanics Bldg. Bostone. Bazaras tęsis nuo 9 ligi 20 gruodžio. "Gabijs" padainuos ir parodys lietuviškų šokių. Dr. Tupper'is taipgi skaitys prolekciją apie lietuvičius.

SV. PETRO IR POVILO DRAUGIJA.

Savo susirinkime gruodžio 3 d. išrinko naują valdybą, kurią įeina:

Pirmininku — J. Dragašius, vice-pirm. — A. Komičius, protokolų raštininku — P. Bolis, finan. raštinin. — D. Šapalis, išdinin. — K. Plioplis, maršalka — V. Federavičius, kasos glabė: P. Varnauskas ir K. Ambrazas, direktoriai: J. Adomavičius, K. Ambrazas, A. Komičius, J. Galinis ir P. Mikalauskas. Nasilčių kom.: J. Adomavičius ir D. Šapalis.

Toliau buvo išbraukimas narių iš draugijos, kurie neužsimokėjo mėnesinių mokesčių.

Susirinkimas tapo uždarytas 6 val. vakare.

Pelėda.

KALBEJO APIE LIETUVAITES.

Spalio 28 d. Bostone moterų visuomenės veikėjų (social service) susirinkime posedyje p-le Katherine D. Hardwick laikė pranešimą apie lietuvaites (Lithuanian Young Women). Sulig Bostono Ev. Transcrip pranešimo, prelegentė trumpai nupiešė Lietuvos istoriją ir lietuvių bei lietuviųčių ypatybes, pažymėtinai: moterų ir merginų dailumą bei kuklumą (neatness), vyrų stebėtinai didelius organizatoriškus gabumus ir didelę valdžios pagarbą.

P-le K. D. Hardwick yra "pilietiško ir patriotiško imigrantų švietimo komiteto (committee

of civic and patriotic education of immigrants) pirmininkė.

NAUJA POŽEMINIŲ KARŲ LINIJA.

Gruodžio 3 d. atidaryta nauja požeminių karų linija South Station. Dabar iš South Station galima paimti požeminį karą ir į 10 minutų nuvažiuoti Cambridge arba ties Park st. arba Washington st. persėsti važinoti bile į kurį šoną. Nuo South Station dabar kasamas tunelis toliau per South Boston į Dorchester. Pabaigtas bus kitą metą.

PRAKALBOS.

Nedėlioj gruodžio 3 d. Lietuvių Svetainėje buvo naujos pašalpinės draugijos "Lietuvių Balsas" draugijos prakalbos. Kalbėjo adv. Kavaliauskas, S. E. Vitaitis ir M. Dusevičia.

Ši draugija susitverė rugsėjo mėn. Per prakalbas prisirašė 30 naujų narių. Ši draugija skiriasi nuo kitų tuo, kad jona gali prigulėti visi lietuviai be pažiūrų skirtumo. Jos pirmininku yra A. Čebatorius.

PASKAITA APIE SVEIKATĄ.

Rengia L. D. ir S. D. (?) Skaitys gerbiamas Dr. F. Matulaitis. Paskaita bus nedėlioj, 10 d. gruodžio 7:40 val. vak. Lietuvių svetainėje.

CAMBRIDGE TEATRAS.

Gruodžio 9 d. Jaunuomenės choras 7 Burleigh str. rengia teatrą. Stato du veikalus: "Žmonė" ir "Kas bails". Įžanga 15c.

CAMBRIDGE, MASS.

Lapkričio 26 d. pas Juozą Visockį atsibuvo krikščinos. Svečiai besišnekučiuodami sumanė parinkti aukų nuo karės nukentėjusiems lietuviams. Aukoj šios ypatos:

A. Visockas, Z. Šarkienė (kumai) ir Joz. Pečiulis po \$1.00; K. Ernest, J. Pečiulis ir

S. Kibartas po 50c.; J. Visockis, P. Rudokas, V. Koncleris, P. Šorka, P. Visockis, A. Kybortas, V. Svetlikas, S. Pečiulis, J. Petkevič ir C. Kovolius po 25c.; J. Doleckas 15c.

Išviso \$7.15. Pinigai perduota L. D. išdinin-
tu užvečkui.

Prie kiekvienos progos aukaukite del nuvargusių Lietuvoje.

KONCERTAS IR ŠOKIAI.

Surengtas Lietuvių Socialistų Sąjungos 60-tos kuopos įvyks subatoj, 9 d. gruodžio, 1916 m. Lietuvių Salėje, kamp. E ir Silver gat., So. Boston, Mass., pradžia nuo 7:30 vakare. Koncertas tęsis iki 9 val., šokiai iki 12 valandai.

Užprašyti yra pagarsėjusieji kanklininkai, solistai, dainininkai ir šiaip scenos veikėjai. Tikimės, kad koncertas padarys puikų įspūdį. Po koncertui bus smagiausias balius. Todel nuosirdžiai kviečiame darbo žmones liksmai su mumis praleisite liuosą laiką valandėlę.

Visus širdingai kviečia rengėjai.

DYKAI.

Visiems ant Kalėdų mes prisiusime puikę dovaną ir persiuntimo lėšas apmokėsime. Tuojaus prisiųskite savo adresą. Rašykite tuojaus sekantiu adresu:

A. K. C. MAIGIS & CO.,
25 E. Main St., Amsterdam, N. Y.

SUŠELPKIT SAVO GIMINES!

Dabar yra geriausia proga, kuomet Rusijos pinigai pigūs. Per mūsų Agenturą galima siųsti pinigai į Europą ir sušelpiti savo gimines badą kenčiančius. Taipgi parduodam ir laivakortes.

"Ateities" Agentura.

366 Broadway, So. Boston, Mass.

Fordo Agentura

So. Bostono Reprezentantai Fordo Automobilų Ko.

Parduodame naujus ir antrankius Fordo Automobilus. Galima gauti pas mus 1913, 1914, 1915 ir 1916 metų Fordo Automobilus. Turime ekspertą žmogų iš Fordo Automobilų Kompanijos. Pilno patarnavimo stotis. Už laikome visokias dalis Fordo Automobilų. Mūsų adresas:

CITY POINT GARAGE,

Charles B. Dailey, Savininkas,

628-640 E. 4-th St., So. Boston, Mass.

Telefonas So. Boston, 21315.

SKAITYK IR KITIEMS PASAKYKI!

Pranešam visiems lietuviams ir lietuviams, kad mes užlaikome didžiausią lietuvišką krautuvę auksinių, auksuotų ir sidabrinių daiktų, kur galima gaut naujausias mados ir už pigiausę kainą:

Deimantų, šliubinių ir šiaip visokių žiedų, laikrodžių, rėtežiu, lakietų, branzalietų, špilku ir tt.

Taipgi sutaisom visus minėtus daiktus už mažiausią kainą ir darbą gvarantuojame.

Parduodam vyriškus siutus ir overkotas tiesiai iš sklodo už daug pigesnę kainą, negu kitose krautuvėse. Imam užsakymus ant geriausių Reinkotų.

Taipgi duodam ir lengvu išmokesčiu.

Širdingai visus užprašom atsilankyti į mūsų krautuvę ir persitikrinti, o užtikrinam, kad busit užganėdinti.

NATIONAL JEWELRY CO.,

112 Court Street, Boston, Mass.

(Tarpe Bowdoin ir Scollay Skverų.)

ŠTAI IR VĖL NAUJIENA!

Artinasi ruduo ir žiema, del reikės visiems šis tas nusipirkti. Mano krautuvėje kiekvienas gali gauti visko, ko jam reikia. Perskaitykit atyda visi kas sakoma toliau.

Visi žino, kad mano krautuvėje geriausios Vyrų skrybėlės, Viršutiniai Marškiniai, Naktaizos, Kalnierių, Pankos, Apatiniai Drabužiai ir šoki kiti vyrų papuošalai. J. voras pirmos klasės ir mažiausios mados. Žemos Kainos.

Kada pirkite čėverykus nemiršk paprašyti po vardu BOSTONIAN, tai yra geriausi ir drūciausi vyrų čėverykai — \$3.00, \$4.00, \$4.50 ir 5.00. Taipgi užprašau visas Mergaites ir Moterėles atsilankyti ir nusipirkti gerus čėverykus \$3.00, \$4.00, \$4.50 ir 5.00.

Pas mus galima gauti Grafonų ir visokių lietuviškų Rekordų. Kurie neturite naujo katalogo lietuviškų rekordų, tai parašykite laiška, o mes prisiusime dovanai. Nusipirkite PIANĄ, kuriuos galite gauti pas mane žemomis kainomis ant lengvų išmokesčių.

Aš parduodu geriausias siužamas SINGER mašinas, žemomis kainomis. Taipgi duodu ant išmokesčių lengvomis išligomis.

ŠTAI KUR DIDŽIAUSIA NAUJIENA!

Atidariau naują skyrių savo krautuvėje visokių stubų rakandų (Furniture). Užlaikau geriausius Pečius, Lovas, Kamodas, Krėslus ir kitokius tos rūšies daiktus. Ir kaip iš pradžių parduosiu visai pigiai — vien del apgarsinimo. Todel jeigu kam reikalinga kas, tai nepamirškite su tais reikalais užėiti į mūsų krautuvę.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.